

JAARVERSLAG 2008

Landelijke Commissie
Gedragcode internationale student
in het Nederlandse hoger onderwijs

april 2009

Verantwoording

De foto's in dit jaarverslag zijn beschikbaar gesteld door ISS, Institute of Social Studies in Den Haag.

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	pag. 5
1.1 Kerncijfers mobiliteit	pag. 5
2. LANDELIJKE COMMISSIE	pag. 7
2.1 Activiteiten	pag. 8
3. KLACHTEN EN ONDERZOEK	pag. 11
3.1 Klachten	pag. 11
3.2 Onderzoek	pag. 12
3.3 NUFFIC	pag. 14
3.4 IND	pag. 14
4. REGISTERBEHEERDER	pag. 17
4.1 Klacht	pag. 17
4.2 Uitbreiding register	pag. 18
4.3 Statistieken	pag. 19
5. VOORUITBLIK 2009	pag. 21
5.1 Samenvatting	pag. 23
6. FINANCIËN	pag. 25
BIJLAGEN	pag. 27
- Gedragscode	pag. 29
- Reglement REGIS	pag. 37
- Sideletter koepelorganisaties	pag. 47

1. INLEIDING

In samenwerking tussen de koepelorganisaties in het hoger onderwijs¹ en de Nederlandse overheid is de *Gedragscode internationale student in het Nederlandse hoger onderwijs* totstandgekomen. De Gedragscode is met ingang van 1 mei 2006 in werking getreden en bevat kwaliteitsstandaarden die zien op de kwaliteit van de geboden opleiding, de plaats die deze inneemt binnen het Nederlandse systeem, de geboden voorzieningen, de kosten voor studie en levensonderhoud alsmede de toelatingseisen die worden gesteld aan internationale studenten.

De Nederlandse overheid stelt de ondertekening van de Gedragscode door de onderwijsinstellingen als voorwaarde voor het kunnen verlenen van verblijfsvergunningen aan niet-EU ingezetenen voor studie op het niveau van hoger onderwijs. Daarmee vormt de Gedragscode een aanvulling op het bestaande wettelijke kader: artikel 3.41 van het Vreemdelingenbesluit 2000, artikel 3.18a Voorschrift Vreemdelingen 2000 en hoofdstuk B6 van de Vreemdelingencirculaire 2000.

Onderwijsinstellingen die het niveau en de kwaliteit van de opleiding kunnen garanderen, worden opgenomen in een register. De IB-Groep is door de koepelorganisaties aangewezen en door de ministeries van OCW en Justitie erkend als beheerder van dat register. De Landelijke Commissie ziet toe op de naleving van de Gedragscode door de onderwijsinstellingen en toetst het handelen van de onderwijsinstellingen aan de Gedragscode.

In artikel 6.5 van de Gedragscode is bepaald dat de registerbeheerder een jaarverslag opstelt, ten behoeve van de vaststelling door de Landelijke Commissie. Aldus brengt de Landelijke Commissie jaarlijks verslag uit van de door haar uitgevoerde activiteiten en zet zij de koers uit voor het nieuwe jaar. Dit is het jaarverslag over het kalenderjaar 2008.

Sinds 2006 bestonden er naast de Gedragscode drie overgangsregelingen: een vreemdelingrechtelijke overgangsregeling met betrekking tot het aangewezen onderwijs, een overgangsregeling met betrekking tot de omvang van de accreditatie-eis uit artikel 5.2 van de Gedragscode alsmede een overgangsregeling met betrekking tot de 'non-degree courses'.

Nadat in 2007 twee van de drie overgangsregelingen waren beëindigd, geldt dat voor het gehele kalenderjaar 2008 de bepalingen uit de Gedragscode onverkort van kracht zijn, waarbij alleen voor de 'non-degree courses' het gestelde in de 'sideletter' van de koepelorganisaties van april 2006 geldt (zie bijlage).

Overigens vindt er overleg plaats over de wijze waarop (extern) de kwaliteit en de kwaliteitszorg van deze niet tot bestaande geaccrediteerde bachelor- of master-opleidingen te herleiden 'non-degree courses' (met een duur langer dan 3 maanden) kunnen worden geborgd, opdat ook voor dit type onderwijs voldaan wordt aan het bepaalde in artikel 5.2 van de Gedragscode. Dit overleg zal in 2009 worden voortgezet.

1.1 Kerncijfers mobiliteit

Het hoger onderwijs wordt in Nederland verzorgd door universiteiten, instellingen voor hoger beroepsonderwijs, instellingen voor internationaal onderwijs en particuliere onderwijsinstellingen.

In het studiejaar 2007-2008 waren er ongeveer 585.000 studenten, bijna 374.000 ingeschreven in het hoger beroepsonderwijs en ruim 211.000 studenten in het wetenschappelijk onderwijs. Het aantal deelnemers aan particulier hoger onderwijs ligt rond de 200.000 (cijfer 2006). Ongeveer 142.000 deelnemers volgen een opleiding op hbo-niveau, 37.000 deelnemers een opleiding op wo-niveau en bijna 21.000 deelnemers op post-doctoraal niveau.

---

¹ Het betreft SAIL, de federatie van internationaal onderwijs in Nederland, de HBO-raad, de vereniging van hogescholen, PAEPON, het platform van aangewezen en private onderwijsinstellingen in Nederland en de VSNU, de vereniging van Nederlandse universiteiten.

Het aandeel internationale studenten in het hoger onderwijs in Nederland bedraagt ongeveer 5%². In absolute aantallen gaat het om ongeveer 70.000 internationale studenten, waarvan:

- ongeveer 29.000 studenten vanuit de EU/EER
- ruim 17.000 studenten van buiten de EU/EER
- ongeveer 7.500 uitwisselingsstudenten
- ongeveer 16.500 studenten die voor een beperkt aantal studiepunten naar Nederland komen³.

Er worden in het bekostigd hoger beroepsonderwijs 1.064 bacheloropleidingen en 108 masteropleidingen aangeboden; in het aangewezen hoger beroepsonderwijs betreft het 336 bacheloropleidingen en 4 masteropleidingen. Het aanbod in het bekostigd wetenschappelijk onderwijs bestaat uit 430 bacheloropleidingen en 873 masteropleidingen; in het aangewezen wetenschappelijk onderwijs gaat het om 15 bacheloropleidingen en 35 masteropleidingen⁴.

Naast de ongeveer 400 non-degree courses, worden er in het hoger onderwijs ongeveer 1.400 Engelstalige programma's aangeboden⁵.

De internationale studenten die starten met een bachelor- of masteropleiding, doen dat in 42% van de gevallen aan een universiteit, in 58% van de gevallen aan een instelling van hoger beroepsonderwijs. Aan de universiteit gaat het in 54% van de gevallen om een bacheloropleiding; in 46% van de gevallen om een masteropleiding. De verdeling in het hoger beroepsonderwijs is 96% bacheloropleiding en 4% masteropleiding⁶.

De internationale studenten in Nederland zijn met name afkomstig uit de volgende landen:

1. Duitsland (ongeveer 17.000)
2. China (ongeveer 5.000)
3. België (ongeveer 2.500)
4. Spanje (ongeveer 2.000)
5. Frankrijk (ongeveer 1.650)

² Bron: *Kennis in Kaart 2008 - Hoger Onderwijs en Onderzoek*, publicatie van het ministerie van OCW, november 2008.

³ 'Diploma mobility' = het in Nederland voltooien van een opleiding door internationale studenten. 'Credit mobility' = het in Nederland behalen van studiepunten voor een opleiding die in het thuisland wordt voltooid.

⁴ Bron: zie noot 2.

⁵ Bron: www.nuffic.nl.

⁶ Bron: *Internationalization in education in the Netherlands 2007* op www.nuffic.nl/mobility.

2. LANDELIJKE COMMISSIE

De Landelijke Commissie is onafhankelijk en bestaat uit een voorzitter en zes leden. Voormalig Nationale Ombudsman prof. mr. R. Fernhout is voorzitter. De koepelorganisaties benoemen de leden en plaatsvervangend leden. Eén der leden is benoemd tot plaatsvervangend voorzitter (zie tabel 1 en tabel 2).

De benoeming van de leden geldt voor de duur van één jaar. Aldus zijn per 1 mei 2008 de leden door de koepels voor een jaar herbenoemd.

Tabel 1. Samenstelling Landelijke Commissie (per 31-12-2008)

Functie	Naam	Achtergrond	Voorgedragen door
Voorzitter	R. Fernhout	Voormalig Nationale Ombudsman	-
Lid	T.H.J. Stoelinga	Voormalig voorzitter Radboud Universiteit	VSNU
Lid	D.J. van den Berg	Voorzitter TU Delft	VSNU
Lid	C. Boom	Voormalig voorzitter Saxion Hogescholen	HBO-raad
Lid	F. Kuipers	Voormalig voorzitter Noordelijke Hogeschool Leeuwarden	HBO-raad
Lid / plv. voorzitter	J. Donner	Voorzitter Koninklijk Instituut voor de Tropen	SAIL
Lid	H.A.M.F. Keijzer-Lambooy	Voormalig directeur ITV Hogeschool voor Tolken en Vertalen, voormalig voorzitter ai PAEPON	PAEPON

Tabel 2. Plaatsvervangende leden Landelijke Commissie (per 31-12-2008)

Functie	Naam	Achtergrond	Voorgedragen door
Plaatsvervangend lid	K.S. Ali	TU Eindhoven	VSNU
Plaatsvervangend lid	M.C. Gardeur-Veltman	Rijksuniversiteit Groningen	VSNU
Plaatsvervangend lid	G.L.E.M. Koopman	Avans Hogeschool	HBO-raad
Plaatsvervangend lid	H.M. de Jong	Hogeschool van Utrecht	HBO-raad
Plaatsvervangend lid	I.M. van Verschuer	Institute of Social Studies	SAIL
Plaatsvervangend lid	J.A. Dop	Webster University	PAEPON

De heer Engel (Universiteit Leiden), plaatsvervangend lid, heeft begin 2008 wegens het aanvaarden van een nieuwe dienstbetrekking zijn lidmaatschap van de Commissie opgezegd. Ook het plaatsvervangende lid mevrouw Dunnewijk (Hogeschool Zuyd) heeft haar lidmaatschap beëindigd. Door de VSNU en de HBO-raad zijn mevrouw Gardeur-Veltman (Rijksuniversiteit Groningen) en de heer Koopman (Avans Hogeschool) voorgedragen als nieuwe plaatsvervangende leden.

Op verzoek van de VSNU is in mei 2008 het lid De Voogd (voormalig voorzitter TU Delft) teruggetreden en is de heer Van den Berg (voorzitter TU Delft) voorgedragen als nieuw lid. De VSNU wenste een nog zittend bestuurder in de Commissie te vertegenwoordigen.

Wegens drukke werkzaamheden heeft het lid Van Drielen (Hogeschool Rotterdam) zijn lidmaatschap van de Commissie opgezegd en heeft de HBO-raad de heer Kuipers (voormalig voorzitter Noordelijke Hogeschool Leeuwarden) voorgedragen als nieuw lid.

Eind april 2008 heeft het Hare Majesteit de Koningin behaagd het lid Stoelinga te bevorderen tot Officier in de Orde van Oranje Nassau.

De Landelijke Commissie ziet toe op de naleving van de Gedragscode en toetst het handelen van de onderwijsinstellingen aan de Gedragscode. De Commissie kan daartoe aanbevelingen doen en maatregelen nemen. Tevens kan de Commissie het initiatief nemen tot het doen van eigen onderzoek. De Commissie behandelt verder de op grond van de Gedragscode ingediende klachten (verzoekschriften) en bereidt een eventuele arbitrage voor.

De IB-Groep levert de ambtelijk secretaris die de Commissie ondersteunt en tevens het jaarverslag opstelt. Daarnaast beheert de secretaris het door het ministerie van OCW ter beschikking gestelde budget ten behoeve van de kosten voor arbitrage, alsmede de vergoeding van onkosten van de leden van de Commissie. De IB-Groep is tevens beheerder van het register van de Gedragscode, zie hoofdstuk 4.

De Commissie vergadert periodiek en is werkzaam volgens de regels vastgelegd in het Reglement (zie bijlage). Dit Reglement is tevens te raadplegen via www.internationalstudy.nl en maakt onlosmakelijk onderdeel uit van de Gedragscode (artikel 7.4 Gedragscode).

De agenda van de vergaderingen van de Commissie wordt ruim verspreid: deze wordt ook toegezonden aan de betrokken ministeries, de koepelorganisaties, Inspectie van het Onderwijs, de NUFFIC en de IND. Bij gezamenlijke agendapunten worden vertegenwoordigers van de koepelorganisaties en/of de ministeries uitgenodigd. Personele zaken en klachten (verzoekschriften) zijn immer besloten agendapunten.

Beleidsmatige aangelegenheden die de Gedragscode of het Reglement betreffen worden door de Commissie afgestemd met de koepelorganisaties en betrokken ministeries.

2.1 Activiteiten

Nadat in maart 2008 de Commissie het Jaarverslag 2007 had vastgesteld, is het in april 2008 verzonden aan alle in het register van de Gedragscode opgenomen onderwijsinstellingen (een exemplaar voor College van Bestuur/Management en een exemplaar voor het International Office). Het is tevens toegezonden aan de betrokken ministeries, de Inspectie van het Onderwijs, de NVAO, de IND, de NUFFIC en de IB-Groep. Tot slot is het toegezonden aan het HOP en een aantal belangenorganisaties van studenten. Publicatie heeft ook plaatsgevonden via de website.

Er hebben in 2008 acht vergaderingen van de Commissie plaatsgevonden. Daarnaast heeft er driemaal een hoorzitting plaatsgevonden als onderdeel van de klachtprocedure of het eigen onderzoek.

Als onderdeel van de door het ITS te Nijmegen uitgevoerde evaluatie naar de werking van de Gedragscode is ook de Commissie geïnterviewd.

Aan het loket Studie Verkort van de IND is een bijzonder prettig en interessant werkbezoek gebracht, gevolgd door een gesprek met de hoofddirecteur van de IND.

Tot slot is er een periodiek overleg geweest met de algemeen directeur van de NUFFIC en is de Commissie geïnterviewd ten behoeve van een artikel in *Transfer*⁷.

Begin 2008 heeft na uitvoerige consultatie van het onderwijsveld en de koepelorganisaties besluitvorming plaatsgevonden ter zake van negatieve ervaringen met agenten en de taaleis. Het Reglement is uitgebreid met twee afdelingen waarin artikelen zijn opgenomen ter nadere uitwerking van Gedragscodebepalingen:

- Met betrekking tot de relatie tussen en het gedrag van de onderwijsinstellingen en de door hen ingeschakelde agenten:
  - de eerlijkheid en integriteit van agenten;
  - de formele borging van verantwoordelijkheden in de overeenkomst instelling – agent;
  - de informatieverschaffing over eventuele wervingskosten;
  - het beschikken over adequate informatie door de agent over het onderwijs van de instelling;

⁷ Transfer nr. 4, jaargang 16, januari 2009, pag. 22 en 23.

- het beëindigen van de overeenkomst bij constatering van overtreding van de bepalingen;
- het nemen van corrigerende maatregelen door de onderwijsinstelling, alsmede
- de geanonimiseerde uitwisseling van negatieve ervaringen tussen onderwijsinstellingen.

Voor het laatste punt geldt dat de onderwijsinstellingen en de bij de Gedragscode betrokken partijen in de gelegenheid zijn gesteld een toegangscade en wachtwoord aan te vragen voor een beveiligde internetomgeving alwaar dergelijke ervaringen gedeeld kunnen worden.

- Ter nadere uitwerking van artikel 4.2 van de Gedragscode, waarin is bepaald dat door de onderwijsinstellingen voor de Engelstalige bachelor- en masteropleidingen een IELTS-score van tenminste 6, dan wel een daarmee vergelijkbare score wordt vastgesteld waaraan de internationale student moet voldoen, zijn enkele artikelen opgenomen in het Reglement:
  - de verduidelijking van de definitie van de IELTS-test en –score,
  - de vergelijking tussen de IELTS-test en –score en de TOEFL-test en –score,
  - de procedure van vergelijking van overige testen met de IELTS-test en –score,
  - de aanscherping van de norm voor een voorbereidend jaar van 6 maanden en
  - de mogelijkheden van alsmede de voorwaarden en procedure voor vrijstelling van de taaleis.

De aanpassing van het Reglement is gecommuniceerd naar alle betrokken partijen; publicatie heeft plaatsgevonden via de website.

Door de Commissie is deelgenomen aan het congres "Nieuw Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs" (januari 2008), het congres "Internationalisering in het Hoger Onderwijs" (november 2008), de Hoger Onderwijs-conferentie (februari 2008) alsmede de verschillende periodieke overleggen (bijvoorbeeld met LAO, NUFFIC, OCW, Justitie, IND en klankbordgroep Studychoise).

Op verzoek van de Inspectie van het Onderwijs is in juni 2008 uitvoerig schriftelijk gereageerd op het concept vertrouwelijk rapport "Onderzoek naar buitenlandse studenten in het hoger onderwijs".

Als gevolg van de ratificatie van het Verdrag van Lissabon moest de WHW worden aangepast. In overleg met de NUFFIC en het LAO is door de Commissie schriftelijk het ministerie van OCW benaderd, waarbij gewezen is op het belang van een correcte aanpassing van artikel 7.28 WHW. Tevens is de suggestie gedaan in de wettekst de onderwijstaal 'Nederlands' te vervangen door 'de voertaal' van het onderwijs, opdat ook bijvoorbeeld de taaleis Engels juridisch geborgd zou zijn.

Het reeds sinds 2007 lopende overleg over de op te stellen lijst van met de NVAO te vergelijken accreditatieorganisaties is in 2008 voortgezet. Het betreft een belangrijk onderwerp, dat naar verwachting medio 2009 zal worden afgerond (zie hoofdstuk 5).

In een brief aan de ministers van OCW en BuZa heeft de Commissie haar zorgen geuit over de met ingang van 1 juli 2008 in werking getreden (nieuwe) Sanctieregeling Iran, inhoudende dat het verboden is aan Iraanse onderdanen kennis te verstrekken die kan bijdragen aan proliferatiegevoelige activiteiten van Iran en aan de ontwikkeling van systemen voor de overbrenging van kernwapens. Met de Sanctieregeling heeft Nederland een sanctiemaatregel geïntroduceerd die mensen categoriaal – louter op basis van hun nationaliteit of afkomst – uitsluit gebruik te maken van hun academische vrijheid. Dat komt de Commissie voor als een vorm van verboden discriminatie. De Commissie meent dat de uitsluiting van buitenlandse studenten voor masteropleidingen en de strafbaarstelling ter zake van onderwijsinstellingen in strijd zijn met de Gedragscode en vraagt zich in dit verband af of de Sanctieregeling niet op gespannen voet staat met artikel 23 van de Grondwet. In reactie hierop heeft het ministerie van OCW schriftelijk aangegeven het standpunt van de Commissie niet te onderschrijven. Dit, onder verwijzing naar de antwoorden op een aantal vragen van de leden Azough, Peters en Dibi (allen GroenLinks) van de Tweede Kamer over de vermeende strijdigheid met de Grondwet⁸.

⁸ Brief van de Staatssecretaris van Justitie aan de Voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 19 september 2008 met kenmerk 5563687/DVB/08/19 september 2008.

De beleidsplannen rond de modernisering van het migratiebeleid hebben de Commissie op verschillende manieren en momenten bezig gehouden: in februari 2008 is deelgenomen aan de door het ministerie van Justitie georganiseerde conferentie en 'ronde-tafeldiscussie' Studie en Uitwisseling. In dezelfde maand is uitvoerig schriftelijk een bijdrage geleverd aan de uitvoeringstoets van de IND van de operationele uitvoerbaarheid (door de IND) van de beleidsvoornemens uit de Blauwdruk Modern Migratiebeleid.

Per email (maart 2008) heeft de Commissie wederom gereageerd, ditmaal op het hoofdstuk van het conceptrapport van de consultatie waarin door de IND de ontvangen informatie was verwerkt.

In april 2008 is (per email) gereageerd op een door het ministerie van Justitie opgesteld concept overzicht van informatiebehoefte van de bij het modern migratiebeleid betrokken organisaties. Vervolgens heeft de Commissie de ministeries van Justitie en OCW uitgenodigd om tijdens een van haar vergaderingen een presentatie te geven over het modern migratiebeleid en de gevolgen daarvan voor "studie".

Tot slot is eind december 2008 de Commissie benaderd met het verzoek een bijdrage te leveren aan de uitvoeringstoets van de IND naar de ontwerp teksten tot aanpassing van de wet- en regelgeving. Dit onderwerp wordt aldus in 2009 vervolgd.

3. KLACHTEN EN ONDERZOEK

De Commissie is onder meer belast met het toezien op de naleving en het toetsen van het handelen van de instellingen voor hoger onderwijs aan de Gedragscode. Zij doet dit onder andere door de behandeling van klachten die op grond van de Gedragscode kunnen worden ingediend en het toetsen van wijzigingen van de Gedragscode. De Commissie kan daartoe aanbevelingen doen en maatregelen nemen. Tevens kan de Commissie het initiatief nemen tot het doen van eigen onderzoek.

De uitspraken en oordelen van de Commissie worden gepubliceerd op de website van de Gedragscode: www.internationalstudy.nl.

In 2008 zijn er door de registerbeheerder en de Commissie (per email) verschillende verzoeken om informatie ontvangen. De gewenste informatie had betrekking op het studeren in Nederland, het onderwijsaanbod, de procedure rond de aanvraag van een inreisvisum of verblijfsvergunning, de toelatingseisen, de kosten, de Gedragscode alsmede de mogelijkheden tot het aanvragen van beurzen. De betreffende verzoeken zijn (per email) beantwoord, waarbij - indien van toepassing - is verwezen naar (website van) de NUFFIC, de IND en de IB-Groep.

3.1 Klachten

Er zijn in 2008 slechts enkele klachten ingediend bij de Commissie. De Commissie beschikt niet over informatie betreffende mogelijk bij de onderwijsinstellingen ingediende klachten in het kader van de Gedragscode. Gesteld kan worden dat de Gedragscode een zelfreinigend effect lijkt te hebben.

De hieronder weergegeven klachten zijn in 2008 door de Commissie afgedaan. De beslissingen en uitspraken van de Commissie worden tevens gepubliceerd op de website van de Gedragscode (www.internationalstudy.nl), met daarbij informatie over de reactie en/of vervolgacties van partijen.

Universiteit van Amsterdam

In februari 2008 werd per email een klacht ontvangen, waarin de vader van een oud-student van de UvA klaagt over de vermeend onvolledige informatievoorziening aan zijn zoon door de UvA over het ontbreken van erkenning/accreditatie (en daarmee de BaMa-titulatuur) en zwaarte van een door de UvA aangeboden opleiding. Uit onderzoek bleek dat voor de toelating tot de opleiding van de UvA een bachelordiploma vereist was (en is). Nu de door zijn zoon in Nederland gevolgde bacheloropleiding aangemerkt diende te worden als vooropleiding, was de oud-student niet aan te merken als een internationale student. De klacht is om die reden in maart 2008 niet-ontvankelijk verklaard.

Overigens heeft de Commissie daarbij aan klager toegezegd dat zij zich zou laten informeren over het aanbieden van (nog) niet (door de NVAO) geaccrediteerde graadverlenende opleidingen door onderwijsinstellingen in Nederland, nu zulks binnen de kaders van de Gedragscode niet mogelijk lijkt. Zie hiervoor paragraaf 3.2.

Hogeschool Wittenborg (I)

In mei 2008 werd een klacht ingediend door de IND. De klacht betrof de vermeend met de Gedragscode strijdige gedragingen van de aangewezen particuliere onderwijsinstelling Hogeschool Wittenborg in Deventer met betrekking tot de werving en selectie van buitenlandse studenten alsmede het toepassen van de taaleis. Onderdeel van de behandeling van de klacht was het volgtijdelijk horen van partijen, hetgeen heeft plaatsgevonden in juli 2008.

Het onderzoek is gesloten in september 2008 met de bekendmaking van de uitspraak. Deze is toegezonden aan partijen, maar tevens aan de Inspectie van het Onderwijs en het ministerie van OCW. De uitspraak is gepubliceerd op de website van de Gedragscode.

Door Hogeschool Wittenborg alsmede de IND is (schriftelijk) gereageerd op de uitspraak en aanbevelingen, welke deels direct tot aanpassing van de procedure hebben geleid.

Gelet op de maatregel die door de Commissie is opgelegd, zal de monitoring van de in de klacht aangehaalde problematiek worden voortgezet in het studiejaar 2008-2009.

Gedurende de klachtprocedure is door de IND verzocht een onderzoek in te stellen naar de vergelijkbaarheid van de 'eigen' taaltest Engels van Hogeschool Wittenborg alsmede van Saxion Hogescholen aan de IELTS- en/of de TOEFL-test. De Commissie heeft besloten niet incidenteel onderzoek te doen, maar alle in het register van de Gedragscode opgenomen onderwijsinstellingen te bevragen, opdat een zo volledig mogelijke inventarisatie ontstaat. Zie hiervoor paragraaf 3.2.

Hogeschool Wittenborg (II)

In september 2008 werd door de voormalige agent in Pakistan van Hogeschool Wittenborg namens 12 Pakistaanse studenten een klacht ingediend inzake de weigering door Hogeschool Wittenborg over te gaan tot restitutie van de door hen betaalde collegegelden.

De Commissie heeft klager nadrukkelijk gewezen op de mogelijkheid het geschil voor te leggen aan De Geschillencommissie Particulier Onderwijs in Den Haag. Voorts bleek uit onderzoek dat de interne klachtprocedure van Hogeschool Wittenborg door klager nog niet was doorlopen; om die reden werd de klacht bij de Commissie in oktober 2008 ingetrokken.

Saxion Hogescholen

In oktober 2008 werd per email een klacht ontvangen van een buitenlandse studente aan Saxion Hogescholen. Zij klaagde erover dat nu zij zwanger was, zij niet geaccepteerd werd door de ziektekostenverzekeraar, terwijl ook Saxion Hogescholen niet garant wilde staan voor de medische kosten, ten gevolge waarvan zij gedwongen was terug te keren naar het land van herkomst.

Na overleg met klager en Saxion Hogescholen bleek dat de interne klachtprocedure van Saxion Hogescholen nog niet doorlopen was. Klager heeft die procedure alsnog opgestart en de klacht bij de Commissie in oktober 2008 ingetrokken. Korte tijd daarna is in goed overleg de situatie naar tevredenheid van beide partijen opgelost.

3.2 Onderzoek

Saoedische studenten geneeskunde

In 2007, maar ook recenter⁹, verschenen er in de media berichten over aan de Rijksuniversiteit Groningen en de Universiteit van Maastricht ingeschreven studenten geneeskunde, afkomstig uit Saoedi-Arabië.

---

⁹ bijvoorbeeld: *Transfer*, jaargang 15, nr. 5, februari/maart 2008, pag. 26, 27 en 30.

Volgens de berichten waren de resultaten weinig geruststellend: slechts enkelen zouden hebben kunnen starten met het maatwerkprogramma, terwijl het grootste deel in het voorbereidend jaar nog de Nederlandse taal moest leren en er zelfs een aantal inmiddels de studie had beëindigd. Dit terwijl de Arabische studenten blijkbaar in de veronderstelling leefden Engelstalig onderwijs te gaan volgen.

De Commissie heeft de beide universiteiten in februari 2008 verzocht alle documenten te overleggen met betrekking tot de informatievoorziening aan de bedoelde Saoedische studenten, in de zin van artikel 2.1 van de Gedragscode. Daarbij heeft zij gevraagd om aan te geven of en in hoeverre het in de media opgeroepen beeld op feiten berust. Door de beide universiteiten is medio maart 2008 uitvoerig op het verzoek van de Commissie gereageerd.

In haar vergadering van maart 2008 heeft de Commissie besloten tot een nader onderzoek inzake de werving en selectie van en het onderwijs aan studenten geneeskunde uit Saoedi-Arabië aan de Universiteit Maastricht en aan de Rijksuniversiteit Groningen in het licht van de Gedragscode.

De beide universiteiten zijn zeer bereidwillig geweest de benodigde informatie te verschaffen. Tijdens een hoorzitting in juni 2008 in Utrecht is door de Commissie met de beide universiteiten over de problematiek gesproken, gevolgd door een hoorzitting in augustus 2008 met vertegenwoordigers van het ministerie van OCW en de IND.

Na uitvoerig onderzoek is in september 2008 het oordeel verzonden aan de betrokken partijen en ministeries. Het is daarbij tevens gepubliceerd op de website van de Gedragscode. De beide universiteiten hebben in een gezamenlijke reactie, afgestemd met het ministerie van OCW en Justitie, schriftelijk gereageerd op het oordeel en de aanbevelingen, waarbij is aangegeven dat op een aantal terreinen per direct verbetermaatregelen zullen worden doorgevoerd.

Onderwijsaanbod

Zoals in paragraaf 3.1 al is aangegeven, is de klacht inzake het ontbreken van accreditatie (en daarmee BaMa-titulatuur) aanleiding geweest voor de Commissie zich te laten informeren alsmede te inventariseren hoeveel onderwijsinstellingen dergelijke opleidingen aanbieden. Daartoe heeft overleg plaatsgevonden met het ministerie van OCW en zijn de koepelorganisaties in het hoger onderwijs schriftelijk verzocht opgave te doen van het (nog) niet (door de NVAO) geaccrediteerd graadverlenend onderwijs zoals dat door de achterban aan internationale studenten wordt aangeboden.

Omdat de informatie niet bij alle koepelorganisaties voorhanden bleek, is in het najaar besloten een deel van de in het register van de Gedragscode opgenomen onderwijsinstellingen rechtstreeks te benaderen.

Wanneer de inventarisatie is afgerond, kan een onderscheid gemaakt worden tussen:

1. graadverlenende opleidingen die (nog) niet geaccrediteerd zijn door de NVAO, en
2. graadverlenende opleidingen die (nog) niet geaccrediteerd zijn door de NVAO, maar wel door een (mogelijk) met de NVAO te vergelijken accreditatieorganisatie als bedoeld in artikel 5.2 van de Gedragscode.

Voor de eerste categorie geldt dat een volgende stap het instellen van een eigen onderzoek door de Commissie zou kunnen zijn. Voor de tweede categorie geldt dat het overzicht kan helpen bij het overleg betreffende de samenstelling en publicatie van de lijst van vergelijkbare accreditatieorganisaties. Zie hiervoor hoofdstuk 5.

Taaltesten Engels

Eind augustus 2008 heeft de Commissie besloten – zie paragraaf 3.1 – een onderzoek te starten naar de (eigen) taaltesten Engels. Doel is om samen met het onderwijsveld te inventariseren welke taaltesten Engels er gebruikt worden bij de toelating van internationale studenten en in hoeverre deze testen zich laten vergelijken met de in de Gedragscode en het Reglement genoemde testen.

Per brief heeft de Commissie de in het register van de Gedragscode opgenomen onderwijsinstellingen verzocht opgave te doen van de voor de reguliere opleiding en het voorbereidende jaar gehanteerde taaltest(en) Engels, en – voor zover het daarbij gaat om een andere taaltest dan de IELTS- of TOEFL-test – daarbij een toelichting te geven op de inhoud, opzet en procedure van de taaltest en aan te geven op grond waarvan de instelling van oordeel is dat sprake is van een met de IELTS- of TOEFL-test vergelijkbare test en score.

In het voorjaar van 2009 zal de inventarisatie worden afgerond en zal worden besloten of, en zo ja welke vervolgstappen genomen moeten worden.

3.3 NUFFIC

De NUFFIC speelt een belangrijke rol als intermediair tussen student en onderwijsinstelling alsmede ambassade en onderwijsinstelling, ten gevolge waarvan in voorkomende gevallen soms een oplossing wordt bereikt en een formele klachtenprocedure niet nodig is gebleken.

In 2008 zijn de volgende klachten/signalen betreffende de Gedragscode bij de NUFFIC binnenkomen:

- 1) Een aantal buitenlandse studenten, dat al in Nederland studeert of wil studeren, heeft in 2008 met de NUFFIC contact gezocht over problemen die zij hadden met de hoger onderwijsinstellingen waar zij (wild) studeren. De NUFFIC kan en wil niet in de conflicten bemiddelen maar geeft de student wel informatie over de Gedragscode en de mogelijkheden om een klacht in te dienen. De Gedragscode blijkt daarbij meestal niet bekend bij de studenten evenmin als de interne klachtenprocedures bij de instellingen.
- 2) In 2008 heeft het NESO-kantoor in China bij een hogeschool in Nederland om informatie gevraagd over de taalbeheersing Engels van enkele studenten. Dit, omdat het NESO-kantoor twijfelde of Chinese studenten wel in een voorbereidend jaar van 7 maanden het taalniveau Engels kunnen verhogen van IELTS 5.0 naar 6.0. Volgens de British Council is daarvoor een periode van een jaar nodig.
- 3) In 2008 vroeg het NESO-kantoor in China tevens bij een hogeschool om aandacht over het grote aantal en de registratie van Chinese studenten voor het voorbereidende jaar. Ook kwamen er signalen van ouders van Chinese studenten over de hogeschool: 'seems not serious in admitting applicants'. Door het NESO-kantoor in China is gewaarschuwd voor een *joint programme* dat met een Chinese instelling is opgezet. Deze Chinese instelling heeft geen goede reputatie en het programma wordt niet erkend door de Chinese overheid. Ook in Nederland wordt het programma niet erkend. Hierdoor lopen studenten bij terugkeer het risico dat het diploma niet wordt erkend.
- 4) Een Chinese studente klaagde bij de NUFFIC over een aangewezen instelling, omdat zij haar diploma niet tijdig zou krijgen waardoor haar verblijfsvergunning zou verlopen. De manier waarop de instelling met deze studente communiceerde was ver onder de maat. Het betrof een instelling die niet is opgenomen in het register van de Gedragscode, waardoor de mogelijkheden van betrokkene beperkt waren. De NUFFIC heeft de studente wel van advies voorzien.

De Commissie heeft recent kennis genomen van de bovenstaande signalen die in 2008 bij de NUFFIC zijn ontvangen. Zij zal nagaan in hoeverre vervolgstappen noodzakelijk zijn, met name waar het gaat om de onder 2) en 3) weergegeven problematiek. Overigens gaat de Commissie er nadrukkelijk vanuit dat de onder 4) aangehaalde buitenlandse student, die studeerde aan een instelling die niet is opgenomen in het register van de Gedragscode, in Nederland is binnengekomen vóór 1 mei 2007; aldus onder de oude regelgeving dan wel het overgangsrecht.

3.4 IND

Door de IND zijn in 2008 ruim 900 verblijfsvergunningen met beperking 'aanvullende examens' afgegeven (in 2007: 800) en 9.400 verblijfsvergunningen met beperking 'studie hoger onderwijs' (in 2007: 8.700).

Overigens gaat het hierbij om zowel studenten die met als zonder een adviesverzoek Machtiging Voorlopig Verblijf (MVV) in Nederland zijn binnengekomen: in 2008 zijn er door de IND ruim 7.600 adviesverzoeken MVV voor 'studie hoger onderwijs' afgehandeld, tegenover ruim 6.400 in 2007. Deze cijfers laten een aanzienlijke stijging zien tussen beide jaren van 8% voor 'studie hoger onderwijs', 16% voor 'aanvullende examens' en 19% voor adviesverzoeken MVV.

Het inwilligingpercentage voor de adviesverzoeken MVV bedroeg in 2008 96% (2007 93%); dat voor de verblijfsvergunningen met de beperkingen 'aanvullende examens' en 'studie hoger onderwijs' 98% in 2008 (2007 96%).

Tabel 3. Doorlooptijden in dagen

Jaar	MVV	Vergunning ¹⁰
2008	13	45
2007	12	50

In onderstaande tabel worden de 20 onderwijsinstellingen weergegeven die in 2008 de meeste MVV-adviesverzoeken (voor zowel 'aanvullende examens' als 'studie hoger onderwijs') hebben ingediend bij de IND, met daarbij de cijfers over 2007.

Tabel 4. Aanbod MVV per instelling 2008 en 2007 in absolute aantallen

	Instelling	2008	2007
1.	TU Delft	500	529
2.	Universiteit Maastricht	430	314
3.	Erasmus Universiteit Rotterdam	400	364
4.	ITC	340	303
5.	Rijksuniversiteit Groningen	340	365
6.	Universiteit van Amsterdam	330	256
7.	Universiteit Tilburg	310	218
8.	Haagse Hogeschool	290	321
9.	Hogeschool Rotterdam	290	163
10.	Universiteit Wageningen	290	257
11.	Saxion Hogescholen	260	143
12.	Fontys Hogescholen	250	176
13.	Universiteit Utrecht	230	208
14.	Hogeschool van Amsterdam	220	126
15.	Technische Universiteit Eindhoven	210	187
16.	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	200	175
17.	Hanzehogeschool Groningen	190	179
18.	IHE	190	167
19.	Universiteit Leiden	190	262
20.	Vrije Universiteit	190	183

In 2008 werden door de onderwijsinstellingen MVV-adviesverzoeken ingediend voor studenten met 124 verschillende nationaliteiten (in 2007: 130). Voor de tien nationaliteiten van de studenten waarvoor de onderwijsinstellingen in 2008 de meeste MVV-adviesverzoeken (voor zowel 'aanvullende examens' als 'studie hoger onderwijs') hebben ingediend, wordt verwezen naar tabel 5. Daarbij worden tevens de cijfers over 2007 weergegeven.

¹⁰ Zowel verblijfsvergunning 'aanvullende examens' als verblijfsvergunning 'studie hoger onderwijs'.

Tabel 5. Nationaliteiten MVV 2008 en 2007 in absolute aantallen

	Nationaliteit	2008	2007
1.	Chinese	2050	1490
2.	Turkse	580	520
3.	Indonesische	550	620
4.	Indiase	370	280
5.	Russische	260	170
6.	Taiwanese	200	180
7.	Ethiopische	200	180
8.	Mexicaanse	190	170
9.	Iraanse	180	110
10.	Vietnamese	170	140

In 2008 is de Landelijke Commissie driemaal geïnformeerd door de IND over een (door de IND) bij een onderwijsinstelling op grond van de Gedragscode ingediende klacht. De klachten hadden betrekking op met de Gedragscode strijdige gedragingen ter zake van de taaleis (Fontys Hogescholen en International Institute for Geo-Information, Science and Earth Observation, ITC) alsmede de kwaliteit van de werving en selectie, omgang met de agent en de taaleis (Hogeschool Wittenborg). De gegeven reactie en doorgevoerde verbetermaatregelen door Fontys Hogescholen en ITC waren afdoende naar het oordeel van de IND. De klacht betreffende Hogeschool Wittenborg is door de IND voorgelegd aan de Commissie (zie paragraaf 3.1).

De gegevens uit deze paragraaf zijn beschikbaar gesteld door de IND.

4. REGISTERBEHEERDER

De IB-Groep is door de koepelorganisaties aangewezen en door de ministeries van OCW en Justitie erkend als beheerder van het register met instellingen die de Gedragscode hebben ondertekend.

Ten behoeve van de uitvoering van de taak van registerbeheerder is door de IB-Groep een website ontwikkeld (www.internationalstudy.nl, tabblad 'higher education') waar informatie te vinden is voor de internationale student (in de Engelse taal) alsmede voor de onderwijsinstelling (in de Nederlandse taal). Daarnaast kan op de website worden doorgelinkt naar de websites van andere betrokken partijen en wordt er informatie over de Commissie gegeven (documenten en uitspraken).

Achter een apart tabblad (tabblad 'advanced art') wordt een lijst van culturele instellingen gepubliceerd. Het gaat hierbij om instellingen die subsidie ontvangen voor het verzorgen van opleidingen in het kader van de Wet op het specifiek cultuurbeleid. Voor meer informatie wordt, door middel van een opgenomen link, verwezen naar de website van het ministerie van OCW (Cultuur). Een derde tabblad (tabblad 'NFP Fellowships') bevat informatie over de lijst van instellingen die opleidingen op het gebied van ontwikkelingssamenwerking verzorgen. Het gaat hierbij om 8 instellingen. Voor meer informatie kan worden doorgelinkt naar de website van de NUFFIC. Daarmee komt op één, door de IB-Groep beheerde website (www.internationalstudy.nl), alle informatie samen die voor de IND van belang is bij de behandeling van aanvragen voor de verlening en verlenging van verblijfsvergunningen met het oog op studie in het hoger onderwijs.

Tabel 6. Registratie onderwijsinstellingen

Geregistreerd op 1 januari 2008	Positieve beslissingen in 2008	Overige beslissingen in 2008	Geregistreerd op 31 december 2008
79 instellingen	6 instellingen	4 instellingen*	85 instellingen

* 2 instellingen hebben de aanmelding ingetrokken (bewijsstukken konden niet worden overgelegd).
1 aanvraag was per 31 december 2008 nog in behandeling (bevraging bewijsstukken).
1 instelling heeft een negatieve beslissing gekregen (weigering opname register). Zie paragraaf 4.1.

Van de in het register van de Gedragscode opgenomen onderwijsinstellingen gaat het in 14 gevallen om leden van de VSNU, in 41 gevallen om leden van de HBO-raad, in 6 gevallen om leden van SAIL en in 7 gevallen om leden van PAEPON. In 17 gevallen is geen sprake van lidmaatschap van een koepelorganisatie.

Door de registerbeheerder worden mutaties in het register terstond gemeld aan de IND (in verband met de verblijfsrechtelijke consequenties) en de NUFFIC (in verband met de voorlichtingstaken). Periodiek wordt door de registerbeheerder overleg gevoerd met de IND en de NUFFIC om de uitvoering terzake van de Gedragscode op elkaar af te stemmen.

In februari 2008 is door de registerbeheerder de naamgeving in de Engelse taal van enkele hoger onderwijsinstellingen in het register aangepast als gevolg van een brief van het ministerie van OCW, waarin is aangegeven dat in overleg met de koepelorganisaties besloten is uitsluitend te spreken over 'Universities of Applied Sciences' in plaats van bijvoorbeeld 'Universities of Professional Education'. De betrokken instelling zijn over de aanpassing schriftelijk geïnformeerd.

4.1 Klacht

In maart 2008 is aan het International College of Commerce (ICC) te Amsterdam schriftelijk medegedeeld dat opname in het openbare register van de Gedragscode – zoals door hem verzocht in december 2007 – werd geweigerd.

Het ICC is een particuliere onderwijsinstelling die hoger onderwijs aanbiedt dat leidt tot in het Verenigd Koninkrijk erkende diploma's. De opleidingen van het ICC zijn niet geaccrediteerd krachtens Nederlandse wetgeving, maar geaccrediteerd door vier Britse professional 'bodies': het Chartered Institute of Management Accountants (CIMA), het Chartered Institute of Marketing (CIM), het Institute of Certified Bookkeepers (ICB) en het Institute of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW).

De vraag die daarmee beantwoord moet worden is of het CIMA, CIM, ICB en ICAEW accreditatieorganisaties zijn die een met de NVAO vergelijkbare kwaliteit van werkzaamheden bieden als bedoeld in artikel 5.2 van de Gedragscode.

In april 2008 werd tegen de afwijzende beslissing van de registerbeheerder door een advocaat een inleidend klaagschrift ingediend, welke in mei 2008 van nadere gronden is voorzien. Op 8 juli 2008 heeft een hoorzitting plaatsgevonden. Nadat advies gevraagd en ontvangen was van de NUFFIC alsmede de NVAO, is in september 2008 de klacht ongegrond verklaard. Klager is daarbij verwezen naar zowel de Nationale Ombudsman alsmede de Commissie.

4.2 Uitbreiding register

Het register van de Gedragscode, dat informatie bevat over de onderwijsinstellingen die de Gedragscode hebben ondertekend, moet worden uitgebreid met informatie over de opleidingen die deze geregistreerde instellingen aanbieden. Omdat in Nederland accreditatie op opleidingsniveau plaatsvindt (door de NVAO) zou het register van de Gedragscode volgens dezelfde systematiek moeten zijn opgebouwd.

Het besluit tot verfijning van de informatie in het register van de Gedragscode is in 2007 genomen, in een gezamenlijk overleg tussen de Commissie, de koepelorganisaties en de betrokken ministeries. Hierbij is afgesproken het besluit in 2008 te concretiseren, gebruik makend van reeds in bestaande registers of registraties opgenomen data (bijvoorbeeld het CROHO van de IB-Groep, ISPAC van de NUFFIC en de gegevens van de NVAO).

Overigens hebben het CROHO en het register van de NVAO een juridische basis (in de WHW) en wordt het register van de Gedragscode door de Vreemdelingenwetgeving gesanctioneerd. Voor de ISPAC-database van de NUFFIC geldt dat hiervoor de juridische basis ontbreekt en de vulling ervan op vrijwillige basis plaatsvindt, zonder dat integrale controle plaatsvindt. Het ligt om die reden voor de hand dat wordt toegewerkt naar de situatie waarin het CROHO en het register van de Gedragscode volledige en gecontroleerde gegevens bevatten.

Begin 2009 is een register opgeleverd, waarbij de opleidingsinformatie is toegevoegd aan de geregistreerde instellingen aan de hand van de gegevens in het CROHO. Voor de onderwijsinstellingen en de opleidingen die niet in het CROHO zijn opgenomen geldt dat deze handmatig aan het register worden toegevoegd. Nadat het uitgebreid is getest, zal het nieuwe register in het voorjaar van 2009 op het internet worden gepubliceerd.

4.3 Statistieken

De website www.internationalstudy.nl werd in 2008 bijna 16.800 maal bezocht. Gemiddeld trok de website 319 bezoekers per dag.

Het grootste deel van de bezoekers was afkomstig uit Europa, gevolgd door Azië. Zie tabel 7. Voor een verdeling van de bezoekers naar land, wordt verwezen naar tabel 8.

Tabel 7. Bezoekers website 2008 naar continent

	Continent	Percentage
1.	Europa	64,50%
2.	Azië	18,60%
3.	Afrika	6,90%
4.	Latijns Amerika	3,90%
5.	Noord Amerika	3,60%
6.	Australië	0,60%
7.	Onbekend	1,90%
	Totaal	100,00%

Tabel 8. Bezoekers website 2008 naar land

	Land	Aantal	Percentage
1.	Nederland	7.355	43,50%
2.	Duitsland	660	3,90%
3.	China	597	3,50%
4.	Indonesië	524	3,10%
5.	Verenigde Staten	499	2,90%
6.	Vietnam	414	2,40%
7.	India	330	2,00%
8.	Turkije	312	1,80%
9.	Groot-Brittannië	247	1,50%
10.	Frankrijk	224	1,30%

Door verschillende websites wordt naar www.internationalstudy.nl verwezen, zie tabel 9.

Tabel 9. Referrerlijst

	Website	Percentage
1.	http://www.nuffic.nl	36,40%
2.	http://www.ind.nl	15,10%
3.	http://www.unimaas.nl	4,90%
4.	http://www.ib-groep.nl	2,70%
5.	http://neso.nuffic.nl	0,80%
6.	http://www.karriere.de	0,50%
7.	http://www.inholland.nl	0,30%
8.	http://india.nlembassy.org	0,30%
9.	http://www.postbus51.nl	0,20%
10.	http://www.newtoholland.nl	0,20%

De gegevens zoals weergegeven in de tabellen en grafieken in deze paragraaf zijn afkomstig van Sitestat, een Nedstat applicatie.

5. VOORUITBLIK 2009

Behalve de in paragraaf 3.2 reeds aangehaalde onderzoeken (accreditatie onderwijsaanbod en taaleisen), speelt een aantal zaken dat hieronder kort wordt aangehaald.

Evaluatie

In de Gedragscode is voorzien in de evaluatie van de werking van de Gedragscode drie jaar na inwerkingtreding ervan. De Commissie heeft het initiatief tot de evaluatie genomen en treedt ook als coördinator op. De evaluatie van de werking van de Gedragscode vindt plaats in de periode augustus 2008 – januari 2009. Uitvoering gebeurt door het ITS in Nijmegen.

Monitoring van de uitvoering van de evaluatie geschiedt door een door de Commissie ingestelde begeleidingscommissie. Deze commissie bestaat uit mevrouw drs. A.J.M. Bakker (namens PAEPON), mevrouw drs. C.I. van Hees (namens de VSNU), de heer dr. R.J. Bijleveld (namens SAIL), de heer E. de Groot (namens de HBO-raad), de heer drs. A.A. von Balluseck (namens de betrokken ministeries) alsmede mevrouw dr. K.S. Ali (namens de Landelijke Commissie).

De begeleidingscommissie is in juni 2008 bijeen geweest om het evaluatieprotocol en de vragenlijst vast te stellen en de onderzoeksopzet te bespreken. In oktober 2008, na afloop van de interviewronde met de bij de Gedragscode betrokken ministeries, instellingen en organisaties en voorafgaand aan de start van de internetenquête voor de geregistreerde onderwijsinstellingen, heeft een tweede bijeenkomst plaatsgehad.

De betrokken partijen alsmede de onderwijsinstellingen zijn door de Commissie alsmede het ITS diverse malen schriftelijk alsmede per email geïnformeerd over de evaluatie en de voortgang. Het eindrapport van de evaluatie wordt eind maart 2009 verwacht. De Commissie is voornemens dan een bijeenkomst te beleggen waarin de resultaten en aanbevelingen uit het eindrapport door het ITS kunnen worden gepresenteerd aan alle betrokkene partijen. Vervolgens zullen de resultaten ook met de voorzitters van de koepelorganisaties worden besproken en zal – waar nodig – een vertaalslag gemaakt worden naar tekstuele aanpassingen van de Gedragscode.

Modernisering Migratiebeleid

Door de Tweede Kamer is in het najaar van 2008 ingestemd met de blauwdruk Modern Migratiebeleid. In deze blauwdruk wordt een migratiebeleid geschetst waarmee de migranten die Nederland nodig heeft snel en doeltreffend kunnen worden toegelaten. Uitgangspunten daarbij zijn een beleid dat gericht is op de behoeften van de Nederlandse samenleving en de bijdrage die migranten aan die samenleving kunnen leveren, alsmede snelle en doeltreffende procedures. De blauwdruk wordt in 2009 vertaald in wet- en regelgeving en in nieuwe toelatingsprocedures.

Op verschillende manieren en momenten heeft de Commissie gereageerd op de beleidsplannen, voor zover zij betrekking hebben op internationale studenten in het hoger onderwijs. Zo heeft de Commissie uitvoerig schriftelijk bijgedragen aan de uitvoeringstoets van de IND, deelgenomen aan de conferentie over het modern migratiebeleid van het ministerie van Justitie en zowel het ministerie van Justitie als dat van OCW uitgenodigd in haar vergadering voor het verzorgen van een presentatie.

Ofschoon in het modern migratiebeleid de voorgestelde vergemakkelijking eruit bestaat dat aan internationale studenten niet langer een verblijfsvergunning zal worden verstrekt die jaarlijks moet worden verlengd, maar een verblijfsvergunning voor de duur van de studie inclusief een eventueel voorbereidend studiejaar en dat bovendien de overstap naar een andere onderwijsinstelling of andere opleiding niet meer leidt tot de noodzakelijke aanvraag van een nieuwe verblijfsvergunning (wegens 'wijziging beperking'), heeft de Commissie op een aantal punten toch grote zorgen:

- 1) Na invoering van het modern migratiebeleid moeten onderwijsinstellingen worden erkend als referent. In het toekomstige stelsel moet nadrukkelijk geen verschil kunnen ontstaan tussen de toetsing die de registerbeheerder doet voor de opname in het register van de Gedragscode en de toetsing die de IND doet voor de aanwijzing, erkenning, schorsing dan wel intrekking van de erkenning van de referent.

- 2) Vanuit de gedachte dat de referent goed 'zicht' heeft op de vreemdeling, wordt van de referent verwacht dat hij beschikt over informatie met betrekking tot toelating, verblijf, studievoortgang en vertrek van de vreemdeling. Referenten worden wettelijk verplicht tijdig, juist en volledig de hun bekende informatie te verstrekken aan de IND. De Commissie vraagt zich af of de hierboven aangehaalde plichten niet een aanzienlijke verhoging van de administratieve last voor de referent zullen inhouden. Bovendien moet de horizontale en verticale afbakening van verantwoordelijkheden van de referent absoluut helder zijn.
- 3) De minister van Justitie wenste in de Vreemdelingenwet een norm voor voldoende studievoortgang van 40 ECTS per jaar op te nemen. Uitkomst van een overleg met de koepelorganisaties en het ministerie van OCW in december 2008 was echter dat studietrajecten niet altijd in een vaste jaarlijkse norm te vangen zijn en dat daarom in de Vreemdelingenwet uitsluitend zal worden opgenomen dat de referent zorg dient te dragen voor een helder en toetsbaar systeem van studievoortgang, waarbij in de MvT zal worden verwezen naar de Gedragscode. In de Gedragscode zullen dan vervolgens de voor Justitie en het onderwijsveld aanvaardbare modaliteiten van voldoende studievoortgang moeten worden opgenomen. Dit onderwerp staat wederom op de agenda voor een overleg begin 2009, opdat deze afspraak op de juiste wijze alsnog terug komt in de ontwerpteksten voor het wetsvoorstel Wet modern migratiebeleid.
- 4) De Commissie heeft nadrukkelijk gevraagd om meer duidelijkheid over de samenhang tussen wetgeving (modern migratiebeleid) en zelfregulering (Gedragscode) in de relatie tussen de referenten en de IND. Nagegaan zou moeten worden in hoeverre (digitale) uitwisseling van gegevens tussen overheidsdiensten (zoals de IND en de IB-Groep) voorziet in de informatiebehoefte, opdat referenten dezelfde informatie slechts éénmalig hoeven aan te leveren.

Lijst accreditatieorganisaties met vergelijkbare kwaliteit van werkzaamheden

De onderwijsinstellingen zijn, waar het gaat om graadverlenend onderwijs, op grond van artikel 5.2 van de Gedragscode verplicht de internationale student uitsluitend daadwerkelijk geaccrediteerd onderwijs aan te bieden, waarbij accreditatie heeft plaatsgevonden door de NVAO of een (buitenlandse) accreditatieorganisatie die een vergelijkbare kwaliteit van werkzaamheden biedt. Overigens geldt hierop een uitzondering en wijkt de regel af voor de non-degree courses. Vraagstukken hierbij zijn welke (buitenlandse) accreditatieorganisaties een met de NVAO vergelijkbare kwaliteit van werkzaamheden biedt en waarom, alsmede wie zulks vaststelt.

Gelet op de inhoudelijke expertise, is de werkafpraak gemaakt dat de NVAO in voorkomende gevallen de registerbeheerder adviseert aangaande de vergelijking tussen buitenlandse accreditatieorganisaties en de NVAO.

Gesteund door het ministerie van OCW is door de Commissie besloten dat de in de Gedragscode aan de Commissie opgedragen taak - een lijst samen te stellen van de hier bedoelde buitenlandse accreditatieorganisaties - bij de NVAO thuishoort. In 2008 heeft overleg plaatsgevonden tussen het ministerie van OCW, de NVAO en de registerbeheerder, mede op basis van een juridisch advies over de status van de lijst. Begin 2009 zal een vervolgoverleg tussen de betrokken partijen worden gepland, opdat operationalisering door de NVAO kan plaatsvinden. Dit op basis van een door de koepelorganisaties samengestelde conceptlijst.

Non-degrees courses

Korte cursussen en maatwerkprogramma's op het niveau van hoger onderwijs kunnen op grond van het gestelde in artikel 5.2 van de Gedragscode worden aangeboden aan internationale studenten. Indien zij rechtstreeks herleidbaar zijn tot geaccrediteerde bachelor- of masteropleidingen wordt de kwaliteit van deze cursussen op die manier geborgd. Echter, indien de cursus of het maatwerkprogramma niet rechtstreeks herleidbaar is tot een geaccrediteerd bachelor- of masterprogramma, dan dient de instelling de kwaliteit van betreffende cursus aan te kunnen tonen door middel van kwaliteitsborging gebaseerd op de kaders en procedures van het Nederlandse accreditatiestelsel. Gelet op hetgeen hierover in de sideletter van de koepelorganisaties (zie bijlage) is bepaald, is in 2007 met de koepelorganisaties afgesproken dat zij begin 2008 een inventarisatie zouden aanleveren van alle niet of niet door de NVAO geaccrediteerde (maatwerk-)cursussen.

Op basis van de inventarisatie bleek dat het overgrote deel van de non-degree courses te herleiden is tot geaccrediteerde opleidingen en dat de kwaliteit daarmee geborgd is. Voor het resterende deel is door OCW in overleg met de Commissie besloten geen apart accreditatiekader op te tuigen, nu het om slechts enkele cursussen gaat.

Gelet op de bevindingen uit het eigen onderzoek van de Commissie inzake de situatie van de Saoedische studenten, waarin sprake was van een langdurig maatwerkprogramma, is het onderwerp weer geagendeerd voor een overleg met de bij de Gedragscode betrokken partijen in het voorjaar van 2009. Van belang is dat voor de internationale student ook voor deze vorm van studie in het hoger onderwijs de kwaliteit voldoende gewaarborgd kan worden.

5.1 Samenvatting

Zoals eerder aangegeven, zal in 2009 het eindrapport van de evaluatie van de werking van de Gedragscode worden gepresenteerd. De resultaten en aanbevelingen zullen in nauw overleg met alle betrokken partijen moeten worden vertaald in mogelijke aanpassingen van de Gedragscode of verbetering van procedures.

Daarnaast zal ook in 2009 de uitwerking van de beleidsplannen Modern Migratiebeleid in ontwerp teksten voor aanpassing van de relevante Vreemdelingenwetgeving de nodige aandacht vragen. De zorgen van de Commissie zullen schriftelijk en in de verschillende overleggen met de ministeries van Justitie en OCW alsmede het veld kenbaar worden gemaakt. Daarmee heeft de Commissie voor een belangrijk deel reeds de koers uitgezet voor 2009.

Op basis van de ervaringen in 2008 heeft de Commissie een aantal specifieke aandachtspunten onderkend, waaraan in 2009 volop zal worden gewerkt:

- Het onderwijsaanbod van de instellingen is niet op alle punten geheel in overeenstemming met de Gedragscode ter zake van de accreditatie-eis. Verschillende opleidingen zijn niet of niet afdoende geaccrediteerd.

- Het voorgaande raakt de problematiek van de lijst van gelijkwaardige accreditatieorganisaties. De NVAO heeft op verzoek van OCW aangegeven een dergelijke lijst te willen opstellen, maar er ontbreekt nog duidelijkheid ter zake van de juridische status van de lijst alsmede de gevolgen van het schrappen van accreditatieorganisaties op de voorlopige lijst en de op basis daarvan in het register van de Gedragscode opgenomen instellingen.
- Er is – ondanks de uitwerking van de taaleis uit de Gedragscode in een aantal bepalingen in het Reglement – onduidelijkheid over de vergelijkbaarheid van de door instellingen gebruikte eigen taaltesten en scores met de testen en scores die in de Gedragscode worden beschreven. Het lopende onderzoek van de Commissie heeft tot doel de gewenste duidelijkheid te verschaffen (zie paragraaf 3.2).

Opgemerkt moet worden dat de Gedragscode leeft onder de betrokkenen in het onderwijsveld en een aanknopingspunt is voor het gesprek met en tussen onderwijsinstellingen, overheid en overige organisaties. Dat neemt niet weg dat de bekendheid vergroot kan worden. Daarvoor zal de Commissie zich dan ook in 2009, in overleg met de overige betrokken partijen, blijven inzetten.

6. FINANCIËN

Vacatiegelden

Toekenning en uitbetaling van de vacatiegelden voor de voorzitter en de (plaatsvervangend) leden van de Commissie geschiedt conform de Regeling Vacatiegelden. Deze Regeling was in 2006 vastgesteld voor de periode 1 mei 2006 tot 1 mei 2007, en is in 2007 ongewijzigd gecontinueerd tot en met de evaluatie van de Gedragscode. De Regeling Vacatiegelden is te vinden op de website www.internationalstudy.nl.

Het budget voor de vacatiegelden voor de voorzitter en de (plaatsvervangend) leden van de Commissie wordt beschikbaar gesteld door het ministerie OCW.

Eind maart, eind juni, eind september en eind december 2008 heeft de kwartaalafrekening plaatsgevonden van de vacatiegelden, betreffende het eerste, tweede, derde en vierde kwartaal.

Tabel 10. Vacatiegelden, inclusief reiskosten 2008

Periode	Bedrag
eerste kwartaal	€ 1.684,80
tweede kwartaal	€ 3.510,40
derde kwartaal	€ 10.729,20
vierde kwartaal	€ 5.091,20
Totaal	€ 21.015,60

In het derde kwartaal is een aanzienlijk hoger bedrag aan vacatiegeld toegekend dan in de voorgaande kwartalen als gevolg van de hoorzittingen in de klachtprocedure en de procedure van het eigen onderzoek.

Uitbetaling heeft plaatsgevonden op de door de voorzitter en de (plaatsvervangend) leden opgegeven (post-) bankrekeningnummers, waarbij dit in meerdere gevallen het rekeningnummer betrof van de onderwijsinstelling waarbij de betreffende (plaatsvervangende) leden werkzaam zijn.

Overige kosten

Voorts zijn er in 2008 ten behoeve van faciliteiten (zaalhuur, koffie/thee) voor de bijeenkomsten van de Commissie voor een totaalbedrag van € 5.000,00 aan kosten gemaakt en is er een bedrag van ruim € 8.500,00 uitgegeven aan materiele kosten (postbus, antwoordnummer, papier, porto en licenties).

De totale kosten voor 2008, exclusief personele kosten, bedragen daarmee globaal € 34.500,00.

BIJLAGEN

- Gedragscode internationale student in het Nederlandse hoger onderwijs
- Reglement REGIS
- Sideletter koepelorganisaties

Gedragcode internationale student in het Nederlandse hoger onderwijs

Preambule

Overwegende dat

het Nederlandse hoger onderwijs verdere verbetering en versterking van de internationale samenwerking beoogt en Nederland zich met haar onderwijsinstellingen in het buitenland als kennissamenleving wil profileren;

de onderwijsinstellingen Nederlandse en internationale studenten in principe op dezelfde wijze behandelen, maar dat informatievoorziening aan en zorg voor internationale studenten in sommige opzichten nadere regulering behoeven, hetgeen de onderwijsinstellingen met deze gedragscode beogen te realiseren;

de onderwijsinstellingen kwalitatief goede internationale studenten wensen aan te trekken en voor de omgang met internationale studenten door middel van deze gedragscode een gestroomlijnde, op elkaar afgestemde gedragslijn vaststellen;

de gedragscode een aanvulling is op het bestaande wettelijke kader. Onder het bestaande wettelijk kader wordt in ieder geval verstaan artikel 3.41 van het Vreemdelingenbesluit 2000 en hoofdstuk B6 van de Vreemdelingscirculaire 2000;

het van belang is dat de onderwijsinstellingen aan de internationale studenten een duidelijk en eenduidig beeld geven van het Nederlandse hoger onderwijssysteem en het door de onderwijsinstelling aangeboden onderwijs overeenkomstig de beschrijving in het Diploma Supplement zoals vastgesteld door het ministerie van OCW;

de onderwijsinstellingen in dat kader op een inzichtelijke, toegankelijke en eenduidige wijze informatie wensen te verstrekken over de kwaliteit van de geboden opleiding, de plaats die deze inneemt binnen het Nederlandse systeem, de geboden voorzieningen, de kosten voor studie en levensonderhoud alsmede over de toelatingseisen die worden gesteld aan internationale studenten;

de onderwijsinstelling het internationaliseringinstrumentarium van de overheid slechts kan gebruiken onder voorwaarde van zorgvuldige omgang met internationale studenten;

de overheid het aannemelijk acht dat de onderwijsinstellingen die deze gedragscode onderschrijven, uitvoeren en toepassen, zorgvuldig omgaan met internationale studenten;

de Nederlandse overheid de ondertekening van de gedragscode door de onderwijsinstellingen als voorwaarde stelt voor het kunnen verlenen van verblijfsvergunningen aan niet-EU ingezetenen voor studie op het niveau van hoger onderwijs;

de Nederlandse overheid de onderwijsinstellingen die deze gedragscode onderschrijven en uitvoeren, ondersteunt en van relevante informatie voorziet door middel van haar buitenlandse kantoren;

de onderwijsinstellingen die zich hebben aangesloten bij deze gedragscode, deze onderschrijven als uitgangspunt voor de relatie tussen internationale student en de onderwijsinstelling;

de onderwijsinstelling zich door ondertekening verplicht tot het naleven van de in de gedragscode opgenomen verplichtingen;

Zijn de onderwijsinstellingen overeengekomen zich te houden aan de volgende verplichtingen:

1 Definities

Agent:

een individu, bedrijf of andere organisatie die, al dan niet op commerciële basis, diensten aanbiedt aan (aankomende) internationale studenten die in Nederland wensen te studeren of diensten aanbiedt aan een onderwijsinstelling voor het werven van internationale studenten.

Belanghebbende:

de internationale student, de onderwijsinstelling, de ministeries van BZ, OCW, LNV en Justitie.

Gedragscode:

voorgiggende gedragscode internationale student in het Nederlandse hoger onderwijs.

Internationale student:

een student met een buitenlandse nationaliteit die zijn vooropleiding heeft genoten en de daaraan verbonden kwalificatie heeft behaald buiten het Koninkrijk der Nederlanden en die op basis van die vooropleiding zijn opleiding geheel of gedeeltelijk wenst voort te zetten aan een onderwijsinstelling in Nederland.

Onderwijsinstelling (tot invoering WHOO)

een volgens de WHW bekostigde of aangewezen instelling of in het kader van artikel 2 van de kaderwet subsidies Ministerie van Buitenlandse Zaken en de artikelen 2.4.6, 2.4.11 (sub c) en 2.4.12 (sub a en b) van de subsidieregeling Ministerie van Buitenlandse Zaken van 22 november 2004, gesubsidieerde instelling van hoger onderwijs dan wel een instelling die, door de NVAO of daarmee vergelijkbare accreditatiekaders, geaccrediteerd hoger onderwijs aanbiedt en die deze gedragscode ondertekend heeft en als deelnemende instelling is geregistreerd bij de registerbeheerder.

Onderwijsinstelling (na invoering WHOO)

een instelling van hoger onderwijs die, door de NVAO of daarmee vergelijkbare accreditatiekaders, geaccrediteerd hoger onderwijs aanbiedt en die deze gedragscode ondertekend heeft en als deelnemende instelling is geregistreerd bij de registerbeheerder.

Landelijke commissie:

de commissie zoals bedoeld in paragraaf 7.

Register:

het door de registerbeheerder bij te houden openbare register van onderwijsinstellingen die de gedragscode hebben ondertekend.

Registerbeheerder:

de Informatie Beheer Groep (IB-Groep).

Onderwijs:

al het hoger onderwijs dat wordt verzorgd door de onderwijsinstelling ten behoeve van de internationale student.

2 Informatievoorziening

- 2.1 De onderwijsinstelling stelt tijdig betrouwbare en eenvoudig toegankelijke informatie aan de internationale student ter beschikking met betrekking tot:
  - a. de status van de opleiding in termen van accreditatie;
  - b. de criteria waaraan de kwaliteit van het onderwijs dient te voldoen, alsmede de interne procedures om deze kwaliteit te waarborgen;

- c. een beschrijving van de opleiding en het te behalen getuigschrift alsmede de onderwijs- en examenregeling (of een daarmee vergelijkbare regeling) dan wel een samenvatting daarvan;
- d. de toelatingseisen voor de opleiding, inclusief procedures voor toelating en inschrijving en de daarmee verbonden kosten;
- e. de taal waarin het onderwijs gegeven wordt;
- f. aanvullende vergoedingen die de onderwijsinstelling mogelijk van de student vraagt in het kader van het bovenstaande dan wel in paragraaf 3, 4 en 5 genoemde diensten;
- g. deze gedragscode.

De bovengenoemde informatie omvat bij voorkeur een beschrijving van de kennis en de vaardigheden die de internationale student bij een succesvolle afronding zal hebben behaald.

- 2.2 De informatie die de onderwijsinstelling op grond van de gedragscode aan de internationale student verstrekt, dient in de Engelse taal, dan wel de taal waarin het onderwijs wordt gegeven, dan wel in de moedertaal van de internationale student, te worden verstrekt.
- 2.3 De onderwijsinstelling draagt er zorg voor dat bij haar reclame-uitingen en presentatie duidelijk de aard van de onderwijsinstelling en het onderwijs blijkt en dat hierbij en bij de werving van internationale studenten wordt gehandeld volgens de regels en normen zoals vastgelegd door de Nederlandse Reclame Code Commissie in de Reclame Code, met name de algemene code (I) en de bijzondere reclamecode voor cursussen (II-b). De onderwijsinstelling voert in de Engelse taal zijn naam zodanig dat de aard van de instelling hieruit duidelijk blijkt.

3 *Agenten*

- 3.1 Indien de onderwijsinstelling aan een agent opdracht geeft tot werving van internationale studenten, ziet de onderwijsinstelling erop toe dat de agent handelt in de geest van deze gedragscode. In de overeenkomst met de agent neemt de onderwijsinstelling de clause op dat de overeenkomst terstond wordt ontbonden in het geval de agent zich niet houdt aan de gedragscode en aan de in het land van werving geldende (reclame)code. De onderwijsinstelling blijft ook bij uitbesteding van (een deel van) het proces van werving en selectie verantwoordelijk voor de toelating van de studenten.
- 3.2 De internationale student betaalt de voor het onderwijs en eventueel de toelating tot het onderwijs verschuldigde bedragen aan de onderwijsinstelling dan wel in het geval van joint of double degree programs aan de aan te wijzen (buitenlandse) onderwijsinstelling.
- 3.3 Indien wervings- of bemiddelingskosten verschuldigd zijn aan de agent, wordt in de overeenkomst tussen de onderwijsinstelling en de agent opgenomen door wie deze kosten aan de agent worden voldaan. De internationale student dient over de inhoud van deze bepaling uit de overeenkomst op grond van artikel 2.1 duidelijk te worden geïnformeerd.
- 3.4 De onderwijsinstelling maakt afspraken met de agent over het toezicht op zijn handelen. De onderwijsinstelling stelt zich tevens regelmatig op de hoogte van de ervaringen van de internationale studenten. De onderwijsinstelling geeft op verzoek van de landelijke commissie (zie artikel 7) inzicht in haar overeenkomsten met agenten. De onderwijsinstelling rapporteert een eventuele negatieve ervaring met agenten terstond aan de registerbeheerder. De registerbeheerder stelt een lijst samen van de agenten met wie onderwijsinstellingen negatieve ervaringen hebben opgedaan en legt de bevindingen voor aan de landelijke commissie. Op basis daarvan heeft de landelijke commissie de mogelijkheid om een aanbeveling aan de instellingen te doen. De onderwijsinstellingen nemen in de overeenkomsten met agenten op dat de overeenkomst aan derden ter inzage gegeven kan worden.

4 *Toelating*

- 4.1 Internationale studenten die om inschrijving verzoeken bij de onderwijsinstelling dienen aan te tonen dat zij beschikken over de benodigde vooropleiding, voldoende taalvaardigheid (zie par.4.2) en diploma's, gericht op de specifieke opleiding waarvoor inschrijving wordt verzocht. De onderwijsinstelling stelt deze vooropleidingseisen vast voorafgaand aan de werving van de internationale studenten voor de betreffende opleiding en controleert voorafgaand aan de toelating of de internationale student aan de gestelde eisen voldoet.
- 4.2 De onderwijsinstelling stelt voor het onderwijs dat zij aan internationale studenten aanbiedt de minimale taaleisen vast waaraan de internationale student moet voldoen en ziet erop toe dat de internationale student daaraan ook daadwerkelijk voldoet. Indien het gaat om Engelstalig onderwijs wordt in ieder geval een IELTS- of vergelijkbare score van tenminste 5 (vijf) voor het voorbereidende jaar gehanteerd, en voor het B- en M-niveau een score van tenminste 6 (zes).
- 4.3 De onderwijsinstelling zal de internationale student gemotiveerd toelating en/of inschrijving weigeren wanneer deze (i) niet aan de door de onderwijsinstelling en/of de opleiding gestelde eisen voldoet, (ii) wanneer de internationale student niet inloot vanwege de numerus fixus of (iii) indien de toelating niet past in het beleid van de onderwijsinstelling. Dit laatste kan alleen bij niet-Europese studenten omdat Europese studenten gelijk behandeld worden als Nederlandse.
- 4.4 De onderwijsinstelling brengt de internationale student van de gemotiveerde weigering tot toelating en/of inschrijving als bedoeld in artikel 4.3 schriftelijk op de hoogte. De onderwijsinstelling vermeldt hierbij eventuele rechtsmiddelen, die door de internationale student in verband met de weigering kunnen worden gehanteerd.
- 4.5 De onderwijsinstelling kan voor de uitvoering van een toetsing van de taaleis, de vooropleiding en de diploma's een vergoeding vragen. De onderwijsinstelling is dan verplicht de internationale student hierover te informeren conform artikel 2.1.
- 4.6. Indien de onderwijsinstelling aan de internationale student de mogelijkheid biedt dan wel de verplichting oplegt om, teneinde tot het onderwijs te worden toegelaten, een voorbereidende opleiding van maximaal een jaar te volgen - waaronder tevens begrepen voorbereidend taalonderwijs - zal de onderwijsinstelling zich er vooraf van vergewissen dat de internationale student de voorbereidende opleiding naar verwachting succesvol zal afronden.

5 *Aanbod voor en begeleiding van internationale studenten*

- 5.1 De onderwijsinstelling voldoet aan de voor de instelling geldende nationale wettelijke eisen.
- 5.2 De instelling biedt internationale studenten alleen daadwerkelijk geaccrediteerd graadverlenend onderwijs aan. Accreditatie van de opleiding is uitgevoerd door de NVAO of door een accreditatieorganisatie die een vergelijkbare kwaliteit van werkzaamheden biedt. De Landelijke commissie zal een lijst van dergelijke accreditatieorganisaties opstellen. In uitzondering hierop geldt dat, voor opleidingen die op grond van de overgangsbepalingen (in de WHW) in het CROHO zijn opgenomen, zonder dat nog accreditatie heeft kunnen plaatsvinden, de onderwijsinstelling er garant voor staat dat het aangeboden onderwijs op het niveau van hoger onderwijs is en dat de instelling hiervoor kwaliteitsoordelen kan overleggen in de vorm van rapporten van externe kwaliteitszorg uit het in Nederland tot 2004 gebruikelijke visitatiestelsel.

Korte cursussen en maatwerk programma's op het niveau van hoger onderwijs kunnen eveneens aan internationale studenten worden aangeboden.

Indien zij rechtstreeks herleidbaar zijn tot geaccrediteerde bachelor- of masteropleidingen wordt de kwaliteit van deze cursussen op die manier geborgd. Indien de cursus of het maatwerk programma niet rechtstreeks herleidbaar is tot een geaccrediteerd bachelor- of masterprogramma, dan dient de instelling de kwaliteit van betreffende cursus aan te kunnen tonen door middel van kwaliteitsborging gebaseerd op de kaders en procedures van het Nederlandse accreditatiestelsel.

- 5.3 De onderwijsinstelling ziet erop toe dat de docenten de taal waarin het onderwijs wordt gegeven voldoende beheersen.
  - 5.4 De onderwijsinstelling maakt duidelijk welke diensten zij biedt aan de internationale student in het kader van het verkrijgen van een visum en een verblijfsvergunning, huisvesting, introductie en begeleiding. In haar voorlichtingsmateriaal geeft de onderwijsinstelling duidelijk aan welke diensten zij in dit kader aanbiedt en wat de daaraan verbonden kosten zijn conform artikel 2.1.
  - 5.5 Zodra de onderwijsinstelling signaleert dat de internationale student geen onderwijs meer volgt zonder dat daartoe dwingende of zwaarwichtige redenen bestaan zal de onderwijsinstelling de IND hierover inlichten. De onderwijsinstelling geeft desgevraagd aan op welke wijze aan deze verplichting invulling wordt gegeven.
  - 5.6 De onderwijsinstelling heeft de verplichting het aangeboden onderwijs daadwerkelijk te geven. Indien het onderwijs desondanks om gegronde redenen wordt geannuleerd, geschiedt dit niet later dan drie maanden voorafgaand aan de aanvang van het onderwijs, korte cursussen en maatwerk uitgezonderd. Indien de internationale student reeds in Nederland is met het oog op het volgen van dit onderwijs, is de onderwijsinstelling gehouden om in overleg met de internationale student zo mogelijk een passend alternatief te zoeken en de internationale student te informeren over de (daartoe) te volgen procedures.
- 6 *Register deelnemende onderwijsinstellingen en de taken en bevoegdheden van de registerbeheerder*
- 6.1 Om door de registerbeheerder ingeschreven te worden in het register dient de onderwijsinstelling aan de registerbeheerder aan te tonen dat:
    - a) het bestuur van de onderwijsinstelling deze gedragscode onderschrijft door middel van ondertekening;
    - b) de informatie conform artikelen 2.1, 3.3 en 4.5 verstrekt wordt.
  - 6.2 Het register wordt door de registerbeheerder bekend gemaakt via de websites van de registerbeheerder en via andere publicaties in de Nederlandse en Engelse taal.
  - 6.3 Een onderwijsinstelling kan op eigen verzoek dan wel overeenkomstig het gestelde in artikel 7.8 op last van de landelijke commissie door de registerbeheerder uit het register worden verwijderd.
  - 6.4 Indien een onderwijsinstelling aan het register wordt toegevoegd dan wel wordt verwijderd, wordt dit door de registerbeheerder gepubliceerd. De registerbeheerder vermeldt hierbij de reden van verwijdering.
  - 6.5 Onverminderd de overige in deze gedragscode genoemde taken omvatten de taken van de registerbeheerder:
    - a) de registratie van klachten;
    - b) het opstellen van een jaarverslag ten behoeve van de vaststelling door de Landelijke Commissie;
    - c) de verstrekking van informatie aan belanghebbenden.

7 Bevoegdheid landelijke commissie

- 7.1 De onderwijsinstellingen stellen een landelijke commissie in en omschrijven de bevoegdheden van deze commissie nader. De onderwijsinstellingen benoemen telkens voor een zittingsduur van één jaar de leden van de landelijke commissie. De registerbeheerder informeert belanghebbenden over de samenstelling van de landelijke commissie.
- 7.2 De landelijke commissie is onafhankelijk en bestaat uit zes leden. De VSNU benoemt twee leden en twee plaatsvervangende leden, de HBO-raad benoemt twee leden en twee plaatsvervangende leden, FION benoemt een lid en een plaatsvervangend lid en PAEPON benoemt een lid en een plaatsvervangend lid. De landelijke commissie benoemt een voorzitter die niet behoort tot de kring van belanghebbenden. Mocht een eventuele klacht betrekking hebben op of afkomstig zijn van een onderwijsinstelling van wie een lid in de commissie zitting heeft, dan staat het betrokken lid zijn plaats af aan een plaatsvervangend lid afkomstig van een andere onderwijsinstelling.
- 7.3 De landelijke commissie heeft als taak naleving van de gedragscode te bevorderen en het handelen van de onderwijsinstelling te toetsen aan de gedragscode. Zij doet dit onder andere door (i) de behandeling van klachten die op grond van de gedragscode kunnen worden ingediend en (ii) wijzigingen van de gedragscode te toetsen.
- 7.4 Om aan haar taken invulling te kunnen geven zal de landelijke commissie een reglement opstellen dat onlosmakelijk onderdeel uitmaakt van deze gedragscode. In dit reglement zal tevens worden opgenomen welke klachten (zie 7.6) belanghebbenden kunnen indienen, op welke wijze deze worden behandeld en wat de mogelijke sancties zijn indien de klacht gegrond wordt verklaard.
- 7.5 De belanghebbende die van mening is dat een onderwijsinstelling niet in overeenstemming met deze gedragscode gehandeld heeft, dient eerst een klacht in te dienen bij het bevoegde gezag van de onderwijsinstelling. De onderwijsinstelling draagt er zorg voor dat bestaande of eventueel nieuw in te richten interne klachtenprocedures openstaan voor klachten in het kader van de gedragscode.
- 7.6 Indien de klagende belanghebbende van mening is dat de onderwijsinstelling een klacht niet naar behoren heeft afgehandeld dan wel nog steeds van opvatting is dat de onderwijsinstelling zich niet aan de gedragscode houdt, kan de belanghebbende de verantwoording ten aanzien van de klacht en de reactie daarop door de onderwijsinstelling voorleggen aan de landelijke commissie.
- 7.7 Indien de landelijke commissie, na hoor en wederhoor van de klagende belanghebbende en de onderwijsinstelling, vaststelt dat een onderwijsinstelling deze gedragscode niet nakomt, stelt zij de onderwijsinstelling en de klager op de hoogte van haar beslissing en de eventuele gevolgen daarvan.
- 7.8 Indien de landelijke commissie besluit tot verwijdering uit het register, neemt zij tevens een besluit over de duur van de verwijdering, alsmede onder welke voorwaarden de onderwijsinstelling weer kan worden toegelaten tot het register.
- 7.9 De landelijke commissie deelt de beslissing binnen een maand schriftelijk mee aan de onderwijsinstelling, de klagende belanghebbende, de IND en OCW.
- 7.10 Indien de onderwijsinstelling het niet eens is met de beslissing van de Landelijke Commissie, kan zij binnen een maand na ontvangst van de beslissing als bedoeld in artikel 7.9 het oordeel van de landelijke commissie onderwerpen aan arbitrage via het Nederlands Arbitrage Instituut dan wel een alternatieve arbitrageregeling.

- 7.11 De beslissing van de landelijke commissie kan niet eerder worden uitgevoerd dan nadat:
- de onderwijsinstelling schriftelijk heeft aangegeven in de beslissing te berusten; dan wel
  - nadat in de arbitrage procedure een onherroepelijk eindoordeel is geveld; dan wel
  - nadat de arbitrage met instemming van zowel de onderwijsinstelling als de landelijke commissie is ingetrokken.

Indien de onderwijsinstelling binnen de daarvoor gestelde termijn geen arbitrage aanhangig maakt dan wel schriftelijk bevestigt in de uitspraak te berusten, is de uitspraak onherroepelijk.

- 7.12 De Nederlandse overheid neemt alle kosten van de landelijke commissie en de betreffende onderwijsinstelling die voortvloeien uit de arbitrage voor haar rekening.
- 7.13 De registerbeheerder fungeert als secretaris van de landelijke commissie. In die hoedanigheid brengt zij de Onderwijsinspectie op de hoogte van alle gegronde klachten die bij de landelijke commissie zijn ingediend.

8 *Ingangsdatum en beginsituatie*

- 8.1 De gedragscode treedt in werking op 1 mei 2006.
- 8.2 Het bestuur van de onderwijsinstelling kan besluiten de deelname in te trekken, mits het daartoe strekkende besluit tenminste zes maanden voor de beoogde beëindigingsdatum wordt genomen. De beëindigingsdatum valt samen met het begin van hun respectievelijke studiejaar. In dat geval informeert de betrokken onderwijsinstelling de registerbeheerder en de landelijke commissie.
- 8.3 Indien een belanghebbende een aanpassing van de gedragscode voorstelt of indien door wijzigingen in wetgeving dan wel om andere redenen aanpassing van de gedragscode wenselijk dan wel noodzakelijk is zorgt de registerbeheerder voor de bekendmaking van de wijziging en verspreiding van de aangepaste gedragscode. Wijziging is slechts mogelijk indien de landelijke commissie heeft ingestemd, behoudens indien er sprake is van dwingendrechtelijke wetgeving. In dat laatste geval zal de registerbeheerder de tekst van de gedragscode zo spoedig mogelijk in overeenstemming brengen met de betreffende regelgeving.
- 8.4 Na drie jaar vindt er, door in ieder geval de betrokken instellingen, de belanghebbenden en de registerbeheerder een evaluatie plaats van de inhoud en werking van de gedragscode. Op grond van deze evaluatie zal de gedragscode uiterlijk 1 september 2009 al dan niet gewijzigd worden vastgesteld en ondertekend door de onderwijsinstellingen. Het initiatief hiertoe wordt genomen door de landelijke commissie.
- 8.5 De onderwijsinstelling verbindt zich ertoe zoveel mogelijk te handelen in de geest van de gedragscode, ook wat betreft zaken waarover niets in de gedragscode is opgenomen.

Lijst gebruikte afkortingen

BZ:	Ministerie van Buitenlandse Zaken
CBAP:	Centraal Bureau Aanmelding en Plaatsing
CROHO:	Centraal Register Opleidingen in het Hoger Onderwijs
FION:	Federatie Internationaal Onderwijsinstellingen in Nederland
HBO-raad:	Belangen- en werkgeversvereniging van de Nederlandse hogescholen
IB-Groep:	Informatie Beheer Groep
IELTS:	International English Language Testing System
IND:	Immigratie en Naturalisatiedienst
LNv:	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
NVAO:	Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie
OCW:	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
PAEPON:	Platform van Aangewezen / Erkende Particuliere Onderwijsinstellingen in Nederland
VSNU:	Vereniging van Universiteiten
WHW:	Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek

Reglement REGIS (versie 20 februari 2008)

Afdeling 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1. Begripsbepalingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

a. agent	een individu, bedrijf of andere organisatie, zoals gedefinieerd in artikel 1 van de Gedragscode.
b. commissie	de Landelijke Commissie Gedragscode internationale student in het Nederlandse hoger onderwijs (REGIS).
c. Gedragscode	de Gedragscode internationale student in het Nederlandse hoger onderwijs.
d. onderwijsinstelling	een instelling van hoger onderwijs, zoals gedefinieerd in artikel 1 van de Gedragscode.
e. register	het door de Informatie Beheer Groep beheerde openbare register van onderwijsinstellingen die de Gedragscode hebben ondertekend.
f. registerbeheerder	de Informatie Beheer Groep (IB-Groep).

Artikel 2. Taal

1. De Nederlandse en Engelse versie van de Gedragscode zijn beide authentiek.
2. Alle communicatie-uitingen aangaande de buitenlandse student betreffende de Gedragscode, het register, de commissie en het reglement, vinden plaats in de Nederlandse of Engelse taal.

Afdeling 2. Het register

Artikel 3. Indiening aanvraag

1. Een aanvraag voor inschrijving in het register wordt door een onderwijsinstelling ingediend bij de registerbeheerder op een daartoe door de registerbeheerder vastgesteld formulier.
2. Het formulier dient te zijn ondertekend door het bevoegd gezag van de onderwijsinstelling, dan wel door degene die blijkens het Handels-, Verenigingen- of Stichtingenregister bevoegd is de onderwijsinstelling volledig te vertegenwoordigen.
3. De aanvraag alsmede de in artikel 4 van dit reglement genoemde stukken worden in de Nederlandse of Engelse taal aangeleverd.
4. Bij de ontvangst van het formulier door de registerbeheerder wordt het formulier voorzien van een datumstempel.

Artikel 4. Voorwaarden aanvraag

Een aanvraag dient de volgende gegevens te bevatten:

- a. het aanvraagformulier als bedoeld onder artikel 3 van dit reglement;
- b. een bewijsstuk waaruit ondertekening blijkt van de Gedragscode door de onderwijsinstelling;
- c. een bewijsstuk waaruit blijkt dat de aanvrager een onderwijsinstelling is en dat de aanvraag door het bevoegd gezag van de onderwijsinstelling is ingediend;
- d. een bewijsstuk waaruit blijkt dat wordt voldaan aan het gestelde in artikel 5.2 van de Gedragscode.

Artikel 5. Behandeling aanvraag

1. De registerbeheerder bevestigt zo spoedig mogelijk de ontvangst van de aanvraag.
2. Indien de aanvraag onvolledig is, verzoekt de registerbeheerder daarbij tevens de ontbrekende gegevens te verschaffen binnen een door hem te stellen termijn.
3. Indien de gegevens niet binnen de in het tweede lid bedoelde termijn zijn verstrekt, wordt de aanvraag geacht te zijn ingetrokken.
4. De aanvraag wordt eerst in behandeling genomen, nadat alle voor de aanvraag benodigde gegevens en bewijsstukken zijn verstrekt.

Artikel 6. Beslissing

1. De registerbeheerder beslist op grond van de door de aanvrager verstrekte gegevens.
2. Binnen een maand, nadat de aanvraag in behandeling is genomen, stelt de registerbeheerder de aanvrager schriftelijk van de beslissing op de hoogte.
3. In de beslissing wordt vermeld bij welk orgaan en binnen welke termijn de aanvrager een klacht kan indienen indien hij zich met de beslissing niet kan verenigen.

Artikel 7. Afwijzing aanvraag

1. Een aanvraag wordt afgewezen, indien de aanvrager:
  - a. niet voldoet aan de voorwaarden en verplichtingen als bedoeld in de Gedragscode, of
  - b. binnen een door de commissie gestelde termijn, voorafgaande aan het tijdstip van indiening van de aanvraag, door de commissie is verwijderd uit het register.
2. De in het vorige lid bedoelde termijn bedraagt tenminste één jaar.

Artikel 8. Inhoud register

Elke aanvrager die een toekennende beslissing als bedoeld in artikel 6 van dit reglement heeft gekregen, wordt ingeschreven in het register. Het register is openbaar. Het register bevat de volgende gegevens:

- a. de naam van de onderwijsinstelling;
- b. het post- of bezoekadres, het internetadres en het e-mailadres van de onderwijsinstelling;
- c. de datum van opname in het register.

Artikel 9. Duur van de registratie

1. De opname in het register vindt plaats met ingang van de dag waarop de beslissing als bedoeld in artikel 6 van dit reglement is genomen.
2. De opname in het register wordt verwijderd, wanneer de commissie daartoe - met inachtneming van het gestelde in artikel 7.11 van de Gedragscode - op grond van artikel 7.8 van de Gedragscode heeft besloten.
3. De opname in het register wordt voorts verwijderd:
  - a. bij faillissement, surséance van betaling of bij feitelijke beëindiging van de activiteiten van de onderwijsinstelling, en
  - b. bij opzeggen van de registratie door de onderwijsinstelling,
4. Bij beëindiging van de registratie op grond van het gestelde in artikel 9.3b van dit reglement, dient de in artikel 8.2 van de Gedragscode vermelde termijn in acht te worden genomen.

Afdeling 3. De Landelijke Commissie

Artikel 10. Taak

1. De commissie behandelt verzoekschriften die op grond van de Gedragscode worden ingediend en is bevoegd uit eigen beweging een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop een onderwijsinstelling of de registerbeheerder zich in het kader van de Gedragscode heeft gedragen. Op de verzoekschriften en het onderzoek uit eigen beweging zijn de voorschriften van afdeling 4 van dit reglement van toepassing.
2. De commissie is bevoegd, na overleg met de VSNU, HBO-raad, PAEPON, SAIL en de ministeries van Buitenlandse Zaken, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Justitie, wijzigingen in de Gedragscode vast te stellen.
3. De commissie kan aanbevelingen doen aan onderwijsinstellingen.
4. De commissie draagt zorg voor publicatie van de in artikel 5.2 van de Gedragscode genoemde lijst van accreditatieorganisaties.
5. De commissie stelt het jaarverslag vast en draagt zorg voor publicatie ervan.

Artikel 11. De secretaris

1. De secretaris van de commissie wordt benoemd op voordracht van de registerbeheerder.
2. De secretaris doet voorstellen voor de vaststelling van de agenda voor de vergaderingen van de commissie, en zorgt voor tijdige toezending van de stukken alsmede de verslaglegging van de vergaderingen van de commissie.
3. De secretaris voert de administratie van de vacatiegelden en overige financiële middelen, die door het ministerie van OCW beschikbaar worden gesteld ten behoeve van de commissie.
4. De secretaris bewaakt de voorbereiding en termijnen betreffende de afhandeling van klachten.
5. De secretaris bereidt het opstellen van het jaarverslag voor.
6. De secretaris voert de administratie van het rooster van benoeming van de leden van de commissie.
7. De secretaris zorgt voor tijdige verwerking en bekendmaking van wijzigingen in het reglement.
8. De secretaris kan andere dan de bovengenoemde taken uitvoeren; deze worden door de commissie of de voorzitter aan hem opgedragen of gemandateerd.

Artikel 12. Vergaderingen Landelijke Commissie

1. De commissie vergadert zo dikwijls als de voorzitter of ten minste twee (plaatsvervangende) leden dat nodig achten, doch tenminste éénmaal per half jaar.
2. De voorzitter bepaalt de plaats waar en het tijdstip waarop de vergaderingen worden gehouden.
3. De voorzitter doet de (plaatsvervangende) leden ten minste acht dagen vóór de vergadering schriftelijk oproepen onder toezending van een agenda en eventuele stukken.

Artikel 13. Besluitvorming

Besluiten worden genomen met tenminste tweederde meerderheid van stemmen, waarbij ook de voorzitter stemrecht heeft.

Afdeling 4. Verzoekschrift, onderzoek uit eigen beweging en arbitrage

Artikel 14.

1. Een ieder heeft het recht de commissie schriftelijk te verzoeken een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop een onderwijsinstelling zich in het kader van de Gedragscode jegens hem of een ander heeft gedragen.
2. De commissie is verplicht aan een verzoek als bedoeld in het eerste lid gevolg te geven, behoudens in de gevallen bedoeld in artikel 20, eerste of tweede lid.
3. Indien een verzoek betrekking heeft op of afkomstig is van een onderwijsinstelling waarvan een lid in de commissie zitting heeft, dan staat het betrokken lid zijn plaats af aan een plaatsvervangend lid dat afkomstig is van een andere onderwijsinstelling.

Artikel 15.

1. Alvorens een verzoek bij de commissie in te dienen, dient de verzoeker met in achtneming van het gestelde in Hoofdstuk 7 van de Gedragscode over de gedraging een klacht in te dienen bij het bevoegd gezag van de betrokken onderwijsinstelling.
2. De onderwijsinstelling draagt zorg voor een behoorlijke behandeling van mondelinge en schriftelijke klachten over haar gedragingen.

Artikel 16. Indiening verzoek

1. Een verzoek wordt ondertekend en bevat in elk geval:
  - a. de naam en het adres van de verzoeker;
  - b. de dagtekening;
  - c. een omschrijving van de gedraging waartegen het verzoek is gericht, een aanduiding van degene die zich aldus heeft gedragen en een aanduiding van degene jegens wie de gedraging heeft plaatsgevonden, indien deze niet de verzoeker is;
  - d. de gronden van het verzoek;
  - e. de wijze waarop een klacht bij de onderwijsinstelling is ingediend, en zo mogelijk de bevindingen van het onderzoek naar de klacht door de onderwijsinstelling, haar oordeel daarover alsmede de eventuele conclusies die de onderwijsinstelling hieraan verbonden heeft.
2. Indien het verzoek in een andere dan de Nederlandse of Engelse taal is gesteld, en een vertaling voor een goede behandeling van het verzoek noodzakelijk is, draagt de verzoeker zorg voor een vertaling in het Nederlands of het Engels.
3. Indien niet is voldaan aan de in dit artikel gestelde vereisten, stelt de commissie de verzoeker in de gelegenheid het verzuim binnen een door haar gestelde termijn te herstellen.

Artikel 17. Ontvangst

1. De secretaris bevestigt de ontvangst van het verzoek schriftelijk binnen vijf werkdagen na de dag van ontvangst.
2. Indien het verzoek onjuist is geadresseerd, wordt dit, nadat daarop de datum van ontvangst is aangetekend, zo spoedig mogelijk door de secretaris doorgezonden aan de juiste instantie, onder gelijktijdige mededeling hiervan aan de verzoeker.

Artikel 18. Geen opschorting

Het verzoek bij de commissie dat is gericht tegen een besluit inzake de behandeling van een klacht over een gedraging van een onderwijsinstelling schort de werking van het besluit niet op.

Artikel 19. Kosten verzoek

1. De kosten die de verzoeker maakt, verband houdend met het indienen van een verzoek¹¹, zijn voor rekening van de verzoeker.
2. Indien daartoe naar de mening van de commissie zwaarwegende gronden bestaan kan de commissie, na een daartoe strekkend verzoek, in afwijking van het eerste lid een vergoeding toekennen. Deze vergoeding vindt plaats ten laste van de onderwijsinstelling.

Artikel 20. Geen verplichting tot behandeling

1. De commissie kan besluiten geen onderzoek in te stellen of voort te zetten indien:
  - a. het verzoek niet voldoet aan de vereisten, bedoeld in artikel 16, eerste en tweede lid van dit reglement;
  - b. het verzoek kennelijk ongegrond is;
  - c. het belang van de verzoeker bij een onderzoek door de commissie kennelijk onvoldoende is dan wel het gewicht van de gedraging kennelijk onvoldoende is;
  - d. de verzoeker een ander is dan degene jegens wie de gedraging heeft plaatsgevonden;
  - e. niet is voldaan aan het vereiste van artikel 15, eerste lid van dit reglement;
  - f. het verzoek betrekking heeft op een gedraging waartegen bij de betrokken onderwijsinstelling een klacht aanhangig is, tenzij deze klachtbehandeling ingevolge de voor de betrokken onderwijsinstelling vigerende klachtenregeling reeds beëindigd had moeten zijn;
  - g. het verzoek betrekking heeft op een gedraging waartegen een andere procedure aanhangig is dan wel in een ander procedure reeds is voorzien;
  - h. een verzoek, dezelfde gedraging betreffende, bij haar in behandeling is of – behoudens indien een nieuw feit of een nieuwe omstandigheid bekend is geworden en zulks tot een ander oordeel over de bedoelde gedraging zou hebben kunnen leiden – door haar is afgedaan;
  - i. na tussenkomst van de commissie naar haar oordeel alsnog naar behoren aan de grieven van de verzoeker tegemoet is gekomen;
  - j. het verzoek betrekking heeft op een gedraging zolang ter zake daarvan een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is, dan wel indien de gedraging deel uitmaakt van de opsporing of vervolging van een strafbaar feit en ter zake van dat feit een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is.
2. Voorts kan de commissie besluiten geen onderzoek in te stellen of voort te zetten, indien het verzoek wordt ingediend later dan een jaar:
  - a. na de kennisgeving door de onderwijsinstelling van de bevindingen van het onderzoek naar de klacht, of
  - b. nadat de klachtbehandeling door de onderwijsinstelling is geëindigd, dan wel ingevolge de voor de onderwijsinstelling vigerende klachtenregeling beëindigd had moeten zijn.
3. Indien de commissie op grond van het eerste of tweede lid geen onderzoek instelt of dit niet voortzet, deelt zij dit onder vermelding van de redenen zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen vier weken na ontvangst van de klacht schriftelijk aan de verzoeker mede.

¹¹ Gedoeld wordt op de kosten die de verzoeker in verband met de behandeling van het verzoek redelijkerwijs heeft moeten maken. Gedacht kan worden aan kosten rechtshulpverlener, deskundigen, reiskosten en kosten van een tolk/vertaler.

4. In het geval dat zij een onderzoek niet voortzet, doet zij de in het derde lid bedoelde mededeling tevens aan de onderwijsinstelling en, in voorkomend geval, aan degene op wiens gedraging het onderzoek betrekking heeft.

Artikel 21. Onderzoek uit eigen beweging

De commissie is bevoegd uit eigen beweging een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop een onderwijsinstelling zich in het kader van de Gedragscode heeft gedragen.

Artikel 22. Behandeling

1. De behandeling van het verzoek geschiedt door de commissie, waarbij direct bij het geschil betrokken leden zich laten vertegenwoordigen door hun plaatsvervanger.
2. Aan de behandeling van het verzoek wordt ook overigens niet meegewerkt door een persoon die betrokken is geweest bij de gedraging waarop het verzoek betrekking heeft.

Artikel 23. Toelichting standpunt

1. De commissie stelt de onderwijsinstelling, degene op wiens gedraging het verzoek betrekking heeft, en de verzoeker in de gelegenheid hun standpunt toe te lichten.
2. De commissie beslist of de toelichting schriftelijk of mondeling en al dan niet in elkaars tegenwoordigheid wordt gegeven.

Artikel 24. Inlichtingenplicht

De onderwijsinstelling, onder haar verantwoordelijkheid werkzame personen – ook na het beëindigen van de werkzaamheden - alsmede de verzoeker verstrekken de commissie de benodigde inlichtingen en verschijnen op een daartoe strekkende uitnodiging voor haar.

Artikel 25. Termijnen

1. De commissie handelt het verzoek af binnen vier weken na ontvangst van het verzoekschrift.
2. De commissie kan de afhandeling voor ten hoogste vier weken verdagen.
3. Van de verdaging wordt door de secretaris schriftelijk mededeling gedaan aan de verzoeker, de onderwijsinstelling en aan degene op wiens gedraging het verzoek betrekking heeft.

Artikel 26. Bevindingen en oordeel

Wanneer het onderzoek is afgesloten stelt de commissie de verzoeker, de onderwijsinstelling, degene op wiens gedraging het verzoek betrekking heeft en de Inspectie van het Onderwijs schriftelijk en gemotiveerd in kennis van de bevindingen van het onderzoek naar de gedraging en haar oordeel daarover. Aan het oordeel kunnen voorwaarden of de sanctie als bedoeld in artikel 27 vierde lid worden verbonden.

Artikel 27. Gevolgen

1. Indien de commissie het verzoekschrift gegrond verklaart, kan zij de onderwijsinstelling opdragen een nieuw besluit te nemen of een andere handeling te verrichten met inachtneming van haar oordeel.
2. Onderdeel van het oordeel kan zijn een vergoeding door de onderwijsinstelling van de kosten zoals bedoeld in artikel 19 van dit reglement.
3. Indien de commissie het verzoekschrift gegrond verklaart, kan zij aan haar oordeel voorwaarden of de sanctie, als bedoeld in het volgende lid verbinden.
4. De sanctie bestaat uit het verwijderen van de onderwijsinstelling uit het register.
5. Bij het opleggen van de in het vorige lid bedoelde sanctie, wordt door de commissie tevens bepaald voor welke termijn de verwijdering geldt, waarbij de minimale duur van deze termijn één jaar bedraagt.
6. Arbitrage als bedoeld in artikel 28 van dit reglement schort de werking van het oordeel van de commissie op.

Artikel 28. Arbitrage

1. Het in artikel 26 van dit reglement bedoelde oordeel van de commissie kan binnen vier weken na de dag van verzending worden onderworpen aan arbitrage via het Nederlands Arbitrage Instituut dan wel een alternatieve arbitrageregeling.
2. Uitsluitend de onderwijsinstelling kan het verzoek tot arbitrage initiëren.

Artikel 29. Registratie en publicatie

1. De secretaris draagt zorg voor registratie van de bij de commissie ingediende verzoekschriften.
2. Ten aanzien van de geregistreerde verzoekschriften en de wijze van afdoening ervan vindt bekendmaking plaats in het jaarverslag, op de internetsite en in publicaties van de commissie.

Artikel 30. Verzoekschriften registerbeheerder

Op verzoekschriften betreffende de registerbeheerder is deze afdeling, met uitzondering van de artikelen 27, tweede tot en met zesde lid, en 28, van overeenkomstige toepassing.

Afdeling 5. De agenten

Onderwijsinstellingen maken slechts gebruik van agenten die beschikken over voldoende kennis van het Nederlandse hoger onderwijssysteem en gebruiken geen agenten aan wier eerlijkheid en integriteit getwijfeld kan worden.

Artikel 31. De overeenkomst

1. De onderwijsinstelling sluit een schriftelijke overeenkomst met iedere agent door wie zij formeel wordt vertegenwoordigd. De overeenkomst benoemt de wederzijdse verantwoordelijkheden van de agent en de onderwijsinstelling en specificeert de vereisten uit de Gedragscode waaraan moet worden voldaan.
2. Daarnaast bevat de overeenkomst:
  - a. afspraken over het toezicht op de activiteiten van de agent met inbegrip van de corrigerende maatregelen die getroffen kunnen worden, en

- b. de voorwaarden voor beëindiging van de overeenkomst, waaronder de verplichte onmiddellijke beëindiging in omstandigheden als bedoeld in artikel 35.

Artikel 32. De kosten

1. Indien wervings- of bemiddelingskosten verschuldigd zijn aan de agent, wordt in de overeenkomst tussen de onderwijsinstelling en de agent opgenomen door wie deze kosten aan de agent worden voldaan.
2. De internationale student dient over de inhoud van deze bepaling uit de overeenkomst door de agent duidelijk te worden geïnformeerd.

Artikel 33.

De onderwijsinstelling draagt er zorg voor dat zijn agenten toegang hebben tot de actuele en adequate onderwijsinformatie van de instelling.

Artikel 34.

De onderwijsinstelling aanvaardt geen studenten van een agent, dan wel sluit geen overeenkomst met een agent indien zij weet of redelijkerwijs kan weten dat de agent:

- a. betrokken is bij, dan wel in het verleden betrokken is geweest bij oneerlijke praktijken, waaronder het bewust werven van studenten die niet aan de vereiste opleidingsvoorwaarden voldoen,
- b. studenten werft van wie de agent weet of redelijkerwijs kan weten dat zij niet aan de vreemdelingenrechtelijke toelatingsvoorwaarden voldoen.

Artikel 35. Onmiddellijke beëindiging

1. Wanneer een onderwijsinstelling een overeenkomst heeft gesloten met een agent en vervolgens verneemt, dan wel kan vermoeden dat de agent, dan wel degenen die voor hem werken, wervings- of bemiddelingskosten bij de student in rekening hebben gebracht in strijd met hetgeen daarover in de overeenkomst overeenkomstig artikel 32 is bepaald, wordt de overeenkomst met onmiddellijke ingang beëindigd.
2. De overeenkomst wordt tevens met onmiddellijke ingang beëindigd indien de onderwijsinstelling verneemt, dan wel kan vermoeden dat de agent, dan wel degenen die voor hem werken handelen in strijd met het bepaalde in artikel 34.

Artikel 36. Corrigerende maatregelen

De onderwijsinstelling neemt onmiddellijk corrigerende maatregelen indien zij verneemt dat een agent zich onachtzaam, onzorgvuldig of onbekwaam gedraagt, dan wel betrokken is bij valse, misleidende of onethische reclame en werving, met inbegrip van activiteiten die de goede naam van het Nederlandse hoger onderwijs kunnen schaden.

Artikel 37. Melding en communicatie

1. Onderwijsinstellingen die zijn opgenomen in het register van de Gedragscode kunnen bij de registerbeheerder autorisatie aanvragen voor de via de website te benaderen besloten omgeving waarin met en tussen de geregistreerde instellingen kan worden gecommuniceerd.

2. De communicatie met en tussen de instellingen heeft primair betrekking op de negatieve ervaringen met agenten en gebeurt zonder vermelding van persoonsgegevens van agenten.
3. Een melding van een negatieve ervaring bevat een omschrijving van de ervaring, alsmede de vermelding van het land waarin en van het land waarvoor de agent werkzaam is. Voorts voorziet de meldende instelling de melding van contactgegevens, opdat andere instellingen die in dezelfde landen werken nadere informatie bij de meldende instelling kunnen opvragen.
4. De meldende instelling blijft te allen tijde verantwoordelijk voor de inhoud en gevolgen van de melding.
5. Autorisatie tot de in dit artikel bedoelde omgeving kan tevens worden verleend aan de bij de Gedragscode betrokken ministeries, NUFFIC, de IND, de Inspectie voor het Onderwijs en de Landelijke Commissie.

Artikel 38.

1. De Landelijke Commissie zal, mede ten behoeve van de afhandeling van klachten en het opstellen van het jaarverslag, de (negatieve) ervaringen met agenten inventariseren en bestuderen.
2. Een melding betreffende een (negatieve) ervaring met een agent kan aanleiding zijn tot het starten van een onderzoek door de Landelijke Commissie.

Afdeling 6. De taaleis

Artikel 39. IELTS-test

1. Met de in artikel 4.2 van de Gedragscode en in dit reglement genoemde IELTS-test wordt uitsluitend bedoeld de 'academic' IELTS-test.
2. Met de in artikel 4.2 van de Gedragscode en in dit reglement genoemde IELTS-score wordt uitsluitend bedoeld de 'overall band score'.

Artikel 40. TOEFL-test

1. De TOEFL-test wordt aangemerkt als een met de IELTS-test vergelijkbare taaltest, zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Gedragscode.
2. De TOEFL-score 500 (paperbased), 173 (computerbased), 60 (internetbased) wordt gelijkgesteld aan de IELTS-score 5.0.
3. De TOEFL-score 525 (paperbased), 196 (computerbased), 70 (internetbased) wordt gelijkgesteld aan de IELTS-score 5.5.
4. De TOEFL-score 550 (paperbased), 213 (computerbased), 80 (internetbased) wordt gelijkgesteld aan de IELTS-score 6.0.

Artikel 41. Overige testen

De onderwijsinstelling die een andere taaltest gebruikt dan de IELTS-test of de TOEFL-test, dient indien de Landelijke Commissie daar om vraagt, aan te tonen dat er sprake is van een met de IELTS-test vergelijkbare test en score.

Artikel 42. Voorbereidend jaar

1. De in artikel 4.2 van de Gedragscode gestelde minimumeis voor het voorbereidend jaar (IELTS-score 5.0) geldt voor een voorbereidend jaar dat ten minste 60 credits overeenkomstig het European Credit Transfer System omvat (studielast behorende bij 12 kalendermaanden).
2. Indien het gaat om een 'voorbereidend jaar' van 30 credits overeenkomstig het European Credit Transfer System (studielast behorende bij 6 kalendermaanden), geldt een minimumeis van IELTS-score 5.5.

Artikel 43. Instroom in Nederlandstalige opleidingen

Voor internationale studenten, die zich inschrijven voor Nederlandstalige opleidingen geldt het gestelde in artikel 7.28, tweede lid WHW, betreffende de Nederlandse taalvaardigheid.

Artikel 44. Vrijstelling

1. In afwijking van het gestelde in artikel 4.2 van de Gedragscode kan een onderwijsinstelling een internationale student die zijn vooropleiding heeft genoten in een land, waarin het Engels de officiële voer- en onderwijstaal is, vrijstellen van de verplichting een taaltest op voldoende niveau af te leggen.
2. Het gestelde in het vorige lid geldt uitsluitend in die gevallen waarbij er geen twijfel over kan bestaan dat voldaan wordt aan de aldaar beschreven voorwaarde.
3. De Landelijke Commissie kan de onderwijsinstelling verzoeken een verklaring van NUFFIC te overleggen, dat voldaan wordt aan de in de vorige leden bedoelde voorwaarden.

Afdeling 7. Slotbepalingen

Artikel 45. Kosten en gelden ten laste van OCW

De vacatiegelden voor de leden van de commissie alsmede hun plaatsvervangers, voor het bijwonen van een vergadering, komen voor rekening van het ministerie van OCW.

Artikel 46. Inwerkingtreding

1. De afdelingen 1 tot en met 4 alsmede het artikel 45 van dit reglement treden in werking met ingang van 15 november 2006 en werken terug tot en met 1 mei 2006.
2. De afdelingen 5 en 6 van dit reglement treden in werking met ingang van 20 februari 2008 en werken terug tot en met 1 mei 2006.

Aldus bepaald en vastgesteld door de Landelijke Commissie,
Utrecht, 20 februari 2008,

Prof. mr. R. Fernhout
voorzitter

mr. A.G.D. Overmars
secretaris

Sideletter koepelorganisaties 15 april 2006

Aan de Colleges van bestuur van in Nederland gevestigde hogescholen, internationale onderwijsinstellingen en universiteiten

Geachte heer/mevrouw,

Gezamenlijk hebben de VSNU, de vereniging van Nederlandse universiteiten, de HBO-raad, de vereniging van hogescholen, PAEPON, het platform van aangewezen en private onderwijsinstellingen in Nederland, en de FION, de federatie van internationaal onderwijs in Nederland, gewerkt aan een kwaliteitsverbetering voor de omgang met buitenlandse studenten in Nederland. In het belang van de positie van het Nederlands hoger onderwijs in het buitenland is afgesproken dat de instellingen in hun omgang met buitenlandse studenten voortaan zouden moeten voldoen aan bepaalde kwaliteitsstandaarden. Deze standaarden hebben wij vastgelegd in een Gedragscode internationale studenten in het Nederlandse hoger onderwijs (zie bijlage 1).

De gedragscode is uitgebreid besproken met de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), van Justitie en van Buitenlandse Zaken. Deze ministeries waren betrokken vanuit hun verantwoordelijkheid voor de inhoud van het onderwijs en vanuit hun verantwoordelijkheid voor migratieprocedures. De Nuffic, de IB-Groep, de IND en de Inspectie Onderwijs zijn eveneens betrokken geweest bij de totstandkoming van deze gedragscode. Het ministerie van OCW heeft aangegeven dat elke instelling die de gedragscode ondertekent, in aanmerking komt voor landelijke beurzenprogramma's zoals Delta 2 en het Huygens programma, en deel kan nemen aan de promotie activiteiten van de Nuffic. De Nuffic heeft aangegeven te willen handelen conform de gedragscode. Justitie en de IND hebben aangegeven, dat alleen studenten die inschrijven bij instellingen die de gedragscode ondertekenen, in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning voor studie (in het hoger onderwijs). U zult hiervoor van de IND op korte termijn een nieuw convenant ontvangen.

Bij het afronden van het proces om te komen tot de gedragscode is geconstateerd dat er enkele afspraken nodig zijn in verband met de overgang van de huidige situatie naar de situatie met een nieuwe gedragscode. Dit betreft met name de afspraken met betrekking tot externe kwaliteitszorg voor het opleidingsaanbod aan buitenlandse studenten. Genoemde partijen zijn de volgende overgangsbepalingen overeengekomen;

1. Een aantal goedlopende en kwalitatief goede opleidingen die wellicht op dit moment al in een accreditatie procedure zitten, zal de ingangsdatum van de gedragscode per 1 mei 2006 simpelweg niet meer kunnen halen. Daarom is er een overgangssituatie voor die instellingen waarvan een groot deel van de opleidingen wel voldoet aan de criteria van artikel 5.2 van de gedragscode (tenminste 90%), om ook de resterende maximaal 10% van de opleidingen binnen de werkingsfeer van de code te brengen, ondanks het feit dat ze nog niet voldoen aan artikel 5.2, mits voor 1 april 2007 deze bedoelde opleidingen wel voldoen aan artikel 5.2. Na die datum kunnen bedoelde opleidingen niet meer worden aangeboden aan buitenlandse studenten als ze nog steeds niet zijn geaccrediteerd. Hiermee worden de instellingen van hoger onderwijs die met een aantal opleidingen net buiten de boot zouden vallen, tegemoet gekomen.

2. In artikel 5.2 wordt ook gesproken over non-degree opleidingen. Dit zijn opleidingen die niet leiden tot een bachelor of master graad, maar wel van het niveau van hoger onderwijs zijn. Vaak gaat het om kortere cursussen en maatwerk cursussen. Afzonderlijke accreditatie van elk van deze opleidingen is niet doenlijk gelet op de tijdelijke aard ervan. Sommige opleidingen voldoen wel aan de eisen in artikel 5.2, omdat ze behoren bij, onderdeel uitmaken van of afgeleid zijn van een reeds bestaande geaccrediteerde bachelor of master opleiding. Voor die opleidingen en cursussen zijn dus geen aparte overgangsbepalingen nodig. Enkele instellingen bieden specifieke cursussen aan die niet herleidbaar zijn tot bestaande geaccrediteerde bachelor of master opleidingen. Voor die instellingen zal er een accreditatie moeten komen op instellingsniveau om extern de kwaliteit en de kwaliteitszorg van deze kortere en non-degree opleidingen te borgen. Omdat deze specifieke vorm van instellingsaccreditatie nog niet bestaat, ook niet in het buitenland, maar inmiddels wel door de NVAO wordt ontwikkeld in samenwerking met de Nuffic, VSNU en HBO-raad, is er hier sprake van een overgangssituatie. Zodra de procedure voor accreditatie van instellingen die non-degree opleidingen willen aanbieden is vastgesteld, dienen deze instellingen maximaal één jaar de tijd te krijgen om deze accreditatie te doorlopen. Indien zij daarin niet slagen binnen dat jaar zal hun aanbod geen deel meer kunnen uitmaken van de gedragscode.

Het is de bedoeling dat de gedragscode per 1 mei in werking treedt. De IB-Groep is door ons aangewezen als beheerder van het register met instellingen die de gedragscode hebben ondertekend. Als zodanig is de IB-Groep door OCW en Justitie erkend, en OCW betaalt de kosten van de registerbeheerder. In samenspraak met de brancheorganisaties heeft de IB-Groep een regeling gemaakt voor registratie en een reglement voor de landelijke commissie die toezicht houdt op de naleving van de code. Indien u de code ondertekent, dan raden wij u aan om uw instelling te laten registreren in dit register. De registratie is namelijk ook het aangrijpingspunt voor de overheid (bijvoorbeeld de IND) en het is voor buitenlandse studenten en instellingen te raadplegen. Hiervoor heeft de IB Groep a) een procedure aanmelding en registratie (zie bijlage 2) en b) een formulier Register Gedragscode internationale studenten in het Nederlandse hoger onderwijs (zie bijlage 3) opgesteld. Voor ondertekening van de code kunt u bijgevoegd formulier gebruiken. Gaarne ontvangen wij een kopie van uw ondertekening. U dient dit formulier uiterlijk per 26 april naar de IB Groep te retourneren.

Wij hopen dat u hiermee voldoende bent geïnformeerd over de inhoud en bedoelingen van de gedragscode. Het spreekt vanzelf dat wij hopen dat u de code wilt ondertekenen en uw instelling wilt laten registreren. Mocht u nog vragen hebben over de code, dan raden wij u aan contact op te nemen met uw brancheorganisatie. Vragen over de procedure en regels voor registratie in het register kunt u stellen aan de IB-Groep, Arno Overmars 050 599 81 07.

Met vriendelijke groeten,

E. d'Hondt   VSNU

D. Terpstra   HBO-raad

H. Keijzer-Lambooy   PAEPON

M. Molenaar   FION